

HAZİRAN
2015

KATAR ÜLKE BÜLTENİ

[Bu bültende T.C. Ekonomi Bakanlığı Katar Ülke Profili'nden alıntılara yer verilmiştir.]

İçindekiler

Katar Ekonomisi Genel Değerlendirme.....	3
Katar Ekonomisine Sektörel Bakış	6
Körfez İşbirliği Konseyi	23
Katar'da Yatırım Ortamı	24
Katar Müteahhitlik Sektöründe Türk Firmalarının Yeri	26
Karşılıklı Yatırımlar	29
Türkiye-Katar Dış Ticareti.....	29
Anlaşma ve Protokoller	31
Türkiye-Katar İş Konseyi Hakkında	31
Faydalı Adresler	33

GENEL BİLGİ

Resmi Adı	: Katar Devleti
Yönetim Biçimi	: Emirlik (Mutlak Monarşi)
Emir	: Şeyh Tamim Bin Hamad Al-Thani (25 Haziran 2013)
Başbakan	: Şeyh Abdullah Bin Nasser Bin Khalifa Al-Thani (26 Haziran 2013)
Nüfusu	: 2.334.029 (400.000 Katarlı)
Yüzölçümü	: 11.521 m ²
Resmi Dil	: Arapça
Etnik Yapı	: Arap (%40), Hintli (%18), Pakistanlı (%18), İrani (%10), Diğer (%14)
Dini Yapı	: Müslüman (%77.5), Hristiyan (%8.5), Diğer (%14)
Başkent	: Doha
Para Birimi	: Katar Riyali (QAR)
Para Kuru	: 1 USD = 3.64 QAR (Sabit)
Hafta Sonu Tatili	: Cuma, Cumartesi
Saat Farkı	: Yaz saati uygulanırken Türkiye ile saat farkı yoktur. Yaz saati uygulaması sona erdiğinde Türkiye'den 1 saat ileridedir.

KATAR EKONOMİSİ GENEL DEĞERLENDİRME

	2012	2013	2014 ^a	2015 ^a
Nominal GSYİH (*milyar ABD \$)	189.945	202.450	212.013	227.101
Reel GSYİH'daki Büyüme (%)	6.12	6.49	6.52	7.70
Kişi Başı GSYİH, SAGP (\$)	150,308.604	145,894.184	144,426.505	146,011.843
Toplam Yatırımların GSYİH'daki Payı (%)	28.89	30.66	28.97	28.92
Enflasyon, Tüketici Fiyatları (Yıllık %)	1.92	3.06	3.36	3.45
Mal & Hizmet İhracatı (%, Değişim)	15.75	3.84	-1.35	1.23
Mal & Hizmet İthalatı (%, Değişim)	17.29	3.45	6.27	8.55
Cari Hesap Dengesi (milyar \$)	62.031	62.587	57.355	52.638

a: Tahmini

Kaynak: T.C. Ekonomi Bakanlığı Katar Ülke Profili, IMF World Economic Outlook Database Ekim 2014

Dünyanın en büyük LNG ihracatçısı ve sekizinci büyük petrol ihracatçısı olan Katar, geçtiğimiz yıla kadar petrol ve doğalgaz fiyatlarında yaşanan yükselişten yararlanarak sağladığı gelir artışı ile ekonomik alanda önemli bir gelişme kaydetmiştir. Ayrıca, 90'lı yılların sonlarında hidrokarbon gelirlerinin, doğalgaz endüstrisinin çeşitlendirilmesi ve geliştirilmesi ile birlikte 2008 yılında ilan edilen [2030 Katar Ulusal Vizyonu](#) çerçevesinde diğer sektörlerine yoğun bir yatırım aktarılmasıyla oldukça dinamik bir ekonomi yaratılmıştır.

2010 yılında ülke GSYİH büyüme hızı; enerji fiyatlarındaki yükselişlerin yanı sıra yeni LNG tesislerinin ardarda devreye alınması, yeni LNG ve petrokimya projelerinin oluşturulması ile birlikte ihracat ve hidrokarbon üretimindeki artışlarla %16 seviyesine ulaşmıştır. 2014 yılı itibariyle petrol ve doğalgaz fiyatlarında yaşanan düşüşlerin negatif etkisi hissedilse de büyümenin 2014 yılında %6.52 oranında olması beklenmektedir. T.C. Ekonomi Bakanlığı Doha Ticaret Müşavirliği'nin raporunda yer aldığı üzere; "İnşaat sektörü 2014 yılında ülke GSYİH büyümesine katkıda bulunan hidrokarbon dışı sektörün öncülüğünü yapmıştır. Hızlı nüfus artışının getirilerinden faydalanan finans hizmetleri, restoranlar, oteller ve kamu hizmetleri de hidrokarbondışı sektörün gelişmesine katkıda bulunmuştur. Ekonomi güçlü bir şekilde

çeşitlendirme sürecine devam ederken, ulaştırma ve haberleşme ve diğer imalat sanayi, hidrokarbon dışı bŸyŸmeye ek katkıda bulunmuştur.”

Katar Devleti'nin hidrokarbon dışı sektŸre yatırım yapmaya devam etmesi ile birlikte Barzan gaz projesinin hidrokarbon sektŸrŸne sağlayacağı katkı ile Ÿlke GSYİH bŸyŸmesinin 2015'te %7.70, 2016'da ise %7.81'e ulaşması beklenmektedir. Ayrıca 2022 FIFA DŸnya Kupası'na ev sahipliği yapacak olan Katar'ın bu organizasyonla Ÿlkenin ekonomik yapısını daha da gŸçlendireceđi dŸřŸnŸlmektedir.

T.C. Ekonomi Bakanlığı Doha Ticaret MŸřavirliđi'nin raporunda hızlı nŸfus artışına bağlı olarak artan kira fiyat seviyesinin, gıda fiyatlarındaki global dŸřŸ ile kısmen telafi edildiği ve enflasyonun 2014 yılında %3 seviyesinde gerçekleştiği belirtilmiştir.

Yaşadığı ekonomik gelişim, siyasi ve hukuki reform sürecine paralel olarak dış dŸnyaya da yoğun bir şekilde ağılma, dış dŸnyada yer alma ve sŸz sahibi olma stratejileri izleyen Katar; ekonomik projelerin yanında sosyal, kŸltŸrel ve spor gibi alanlarda da birçok atılımı Ÿstlenmiřtir. şeyh Hamad'ın eşinin direktŸrlŸđŸnŸ yaptđı Qatar Foundation tarafından oluşturulan Education City, Amerikan ve diğer Ÿlkelerin Ÿnemli Ÿniversitelerinin kampŸslerini bŸnyesinde bulundurmaktadır. Katar 2006 Asya Oyunları'na ev sahipliği yapmıştır ve 2011 Asya Kupası'nı da dŸzenlemiřtir. Doha 2016 Olimpiyat Oyunlarına aday olmuş ancak Uluslararası Olimpiyat Komitesi tarafından belirlenen finalistler arasında yer alamamıştır.

Katar Devleti KŸrfez İşbirliği Konseyi (Gulf Cooperation Council, GCC) Ÿyesidir. Suudi Arabistan, Kuveyt, Bahreyn, Oman, Birleşik Arap Emirlikleri ve Katar'dan oluşan konseyde gŸmrŸk birliği oluşturulmuştur. İthal edilen ŸrŸnlerdeki standart tarife %5 olarak belirlenmiştir. 7 Haziran 2009'da Katar, Suudi Arabistan, Kuveyt ve Bahreyn'le birlikte KŸrfez Parasal Birliğine yŸnelik çalışmaların merkezi Riyad'da olacak Para Konseyi tarafından sŸrdŸrŸlmesine ilişkin bir anlaşma imzalanmıştır. Bununla birlikte, Konseyin ortak para birimine planlandığı gibi geçmesi mŸmkŸn gŸzŸkmemektedir. Konseyin ayrıca Avrupa Birliği ile serbest ticaret anlaşması (STA) fikri mevcut olsa da bu da gerçekleştirilebilmiş değildir. Bunun yerine Çin, Hindistan, Singapur gibi bazı Asya Ÿlkeler ile STA mŸzakereleri sŸrdŸrŸlmektedir. Bu anlaşmaların imzalanması durumunda, Katar'ın hızla gelişen petrokimya sanayine katkı sağlayacağı değerlendirilmektedir. Katar ayrıca ABD ile de STA gŸrŸřmeleri yapmaktadır.

Katar ayrıca 2007-2008 yılları arasında Birleşmiş Milletler GŸvenlik Konseyi geçici Ÿyesi olmuştur. Bunların yanı sıra Katar'ın DŸnya Ticaret ŖrgŸtŸ (WTO), Petrol İhraç Eden Ÿlkeler ŖrgŸtŸ (OPEC), Avrupa İmar ve Kalkınma Bankası (EBRD), Uluslararası Para Fonu (IMF), Arap Ligi ve Arap Para Fonu (AMF) gibi uluslararası kurumlara Ÿyeliđi mevcuttur.

Finansal Krizin Etkileri¹:

Dünya genelinde yaşanan finans krizinin özellikle gelişmiş piyasalar üzerindeki etkisinin sürmesine rağmen 2011 yılı Katar ekonomisinin hızlı gelişim sürecini sürdürdüğü bir yıl olmuştur. Reel GSMH'nin 2012 yılında %7.6 oranında artması beklenilmektedir. Söz konusu yüksek büyümenin en önemli nedeni, yükselen hidrokarbon fiyatları ve buna bağlı olarak hızlanan kamu harcamaları olarak değerlendirilebilir.

ABD'den başlayarak, Avrupa ve dünya geneline yayılan finans krizi Katar'daki etkilerini 2008 Eylül ayından itibaren göstermeye başlamıştır.

Finansal kriz ilk etapta bankacılık sektörü kanalıyla kendisini göstermiş, Doha Menkul Kıymetler Borsası'nda bankacılık sektörü kağıtlarının tetiklemeyle büyük bir çöküş yaşanmış, bankalar da bilançolarını düzeltmek ve riskleri azaltmak adına piyasayı fonlamayı durdurmuşlardır.

Sonuç olarak bir yandan menkul kıymetler piyasasının ve bankacılık sektörünün zayıflaması, bir yandan da dünya genelinde görülen resesyon nedeniyle düşen talep sonucunda yatırımlarda bir durağanlık yaşanmaya başlanmıştır.

Katar Hükümeti, bu gelişmeler üzerine, ilk etapta küresel finans krizinden etkilenen Katar bankacılık sektörüne destek olmak amacıyla 2008 yılı Ekim ayında Katar Borsası'nda işlem gören bankaların hisselerinin %20'sini Katar Yatırım İdaresi (QIA) tarafından yaklaşık 5.3 milyar dolara satın almıştır.

Bu karara rağmen DSM Endeksi'ndeki hızlı değer kaybının sürmesi üzerine yaklaşık 6 milyar dolara mal olacak yeni bir paket açıklanmış ve Katar Merkez Bankası kanalıyla DSM'de işlem gören bankaların portföylerindeki hisse senetlerini de 2009 yılı Mart ayı içerisinde satın almıştır.

Kriz ve resesyon nedeniyle düşen talebe bağlı olarak, petrol ve petrokimya alanlarında sürdürülen bazı yatırımlar durdurulmuştur. Bu bağlamda, ilk etapta 9 milyar dolarlık Al Shaheen Rafinerisi ile 2.6 milyar dolarlık Mesaieed Petrokimya Tesisi yatırımları bir süreliğine ertelenmiş bulunmaktadır.

Diğer taraftan, projelerdeki ertelemelerin bir diğer nedenini de, Katar yatırımcı kuruluşlarının, kriz dolayısıyla fiyatların daha da düşmesini beklemeleri oluşturmaktadır. Bu nedenle, önümüzdeki dönemde bazı yol projeleri başta olmak üzere çeşitli alt ve üst yapı projelerinin ihalelerinde ertelemelere gidilmesi beklenmektedir.

Ayrıca, yaşanan mortgage krizi, Dubai gibi spekülasyon hareketleriyle gelişen Katar gayrimenkul piyasasında da önemli fiyat düşüşlerine yol açmıştır.

¹ T.C. Ekonomi Bakanlığı Doha Ticaret Müşavirliği Raporu'ndan alıntıdır.

KATAR EKONOMİSİNE SEKTÖREL BAKIŞ

Hidrokarbon:

Hidrokarbon (petrol, doğalgaz vb.) endüstrisinin devlet gelirlerinin yaklaşık %60'ını oluşturduğu Katar 2006 yılından beri dünyanın en büyük LNG ihracatçısıdır.

T.C. Doha Ticaret Müşavirliği'nin raporunda belirtildiği üzere; 2014 yılında hidrokarbon sektörü gaz üretim tesislerinin bakım nedeniyle kapanması ve petrol üretiminin düşmesi nedeniyle %1.3 küçülmüştür. Hidrokarbon ihracat gelirleri ise uluslararası petrol fiyatlarının düşüş ve petrol ihracat miktarındaki azalma nedeni ile gerilemiş ve bu durum 2014 yılı cari işlemler fazlasının 2013 yılındaki %30.8'den, %26.3'e gerilemesine neden olmuştur.

Ülkenin petrol ve doğalgaz kaynakları "Qatar Petroleum" (QP) tarafından idare edilmektedir. QP onshore ve offshore olmak üzere Dukhan, Maydan Mahzam ve Bul Hanine sahalarının sahibi ve idarecisidir. QP keşif ve geliştirme projelerinin çoğunluğunu "Exploration and Production Sharing Agreements (ESPAs)" ve "Development and Production Sharing Agreements (DPSAs)" aracılığı ile global petrol ve gaz şirketleri ile yürütmektedir. QP'nin ayrıca ham petrol, doğal gaz ve sıvı gaz, arıtılmış ürünler, sentetik yakıt, petrokimyasallar, yakıt katkıları, gübre, LNG, çelik ve alüminyum keşfi, ihracatı ve satışı alanlarında birçok iştiraki ve çeşitli ortak girişimlerde hissesi bulunmaktadır. Global enerji şirketlerinin özellikle doğalgaz endüstrisinde yoğunlukla yer almaktadır.

"Qatargas Operating Company" ve "Ras-Gas Company" ExxonMobil, Shell, Total gibi global petrol şirketlerinin ortaklığında kurulan en az %65'i QP'ye ait olan iki LNG şirkettir. "Nakilat" olarak da bilinen "The Qatar Gas Transport Company" QP'nin iştiraki olup, ülkenin LNG taşımacılığını yönetmektedir.

Ülkedeki enerji ürünlerinin satışını ve ticaretini yürüten iki şirket bulunmaktadır. "Qatar International Petroleum Marketing Company (Tasweeq)" petrol ürünlerinin satış ve pazarlamasını yaparken, "Qatar Chemical and Petrochemical Marketing and Distribution Company (Muntajat)" Katar'ın downstream petrokimyasal ve kimyasal endüstrisine hizmet sunmaktadır.

Katar'daki elektrik ve deniz suyunu arıtma sahalarının sahibi ve yöneticisi olan "Qatar Electricity and Water Company (QEW)" gibi ülkedeki elektrik sektöründe de çeşitli işletmeler bulunmaktadır.

Petrol

1961 yılından itibaren OPEC üyesi olan Katar'da petrol ilk olarak 1939 yılında ülkedeki tek karasal petrol kaynağı olan Dukhan'da bulunmuştur.

Amerikan Enerji Bilgi İdaresi'ne göre (U.S. Energy Information Administration, EIA); ülkenin Ocak 2014 itibarıyla kanıtlanmış petrol rezervleri 25.2 milyar varildir ve

söz konusu rezervlerin 50 yıl boyunca işletilebileceği öngörülmektedir. Katar ayrıca OPEC üye ülkeleri arasında en fazla rezerve sahip 9. ülke, dünyada ise 13. ülkedir.

BP Statistical Review of World Energy 2014 raporuna göre, Katar'ın 2013 yılında günlük petrol üretimi 1.9 milyon varilken; tüketim günlük 494.000 varil olarak gerçekleşmiştir. Ülkedeki en son saha keşfi 1994 yılında Al Rayyan sahasında yapılmıştır ve yakın dönemde de petrol üretiminin artırılmasına yönelik çalışmaların yeni saha keşfinden ziyade mevcut petrol sahaları üzerinde, Al-Shaheen, Dukhan, Bu Hanine ve Maydan Marjam sahalarında da kullanıldığı gibi, geliştirilmiş petrol üretimi (enhanced oil recovery, EOR) teknikleri ile olması öngörülmektedir. Ülkedeki petrol üretiminin %85'ininden fazlası Al Shaheen, Dukhan ve Idd al-Shargi sahalarından elde edilmektedir.

OPEC üyeleri arasında en düşük ikinci ham petrol üreticisi olan Katar'ın, Qatar National Bank (QNB) tahminlerine göre, QP'nin 2010-2014 döneminde 6.6 milyar dolarlık yatırımı ile 2017 yılı itibariyle ham petrol üretimin günlük 800.000 varil olması beklenmektedir.

Katar'ın Ham Petrol Üretim Kapasitesi (2013)

Saha	Kapasite (*000 varil/günlük)	Birincil İşletmeci
Al Shaheen	300	Maersk
Dukhan	225	Qatar Petroleum
Idd al-Shargi	100	Occidental
Bul Hanine	45	Qatar Petroleum
Maydan Mahzam	22	Qatar Petroleum
Al-Kahaleej	19	Total
Al Rayyan	8	Occidental
Al-Karkara	7	Qatar Petroleum Development Company
EI-Bunduq	6.5	Bunduq Oil Company
Toplam	732.5	

Kaynak: U.S. Energy Information Administration, EIA

Katar'daki doğalgaz üretiminin ülkedeki enerji ihtiyacını fazlasıyla karşılaması nedeniyle ham petrol ve petrol ürünlerinin büyük çoğunluğunu ihraç eden Katar'da, en önemli ihracat terminalleri Umm Said (Mesaieed), Halul Island ve Ras Laffan'dır.

Amerikan Enerji Bilgi İdaresi'ne göre, 2012 yılında Katar'dan günlük 588.000 varil ham petrol ve günlük 464.600 varil rafine petrol ürün ihracatı gerçekleştirilmiştir. Ham petrol ihracatının neredeyse tamamı, rafine petrol ürünlerinin ise yaklaşık %86'sını Asya ülkelerine yapılmaktadır. Katar sadece bazı durumlarda petrokimyasal ürünler ithal etmektedir.

Katar Milli Petrol Şirketi'nin uluslararası operasyonlarını yürüten Katar Uluslararası Petrol Şirketi, dünyanın çeşitli bölgelerinde gaz ve petrol alanlarında yatırım yapmak üzere Canadian Natural Firması ile bir iyi niyet anlaşması imzalamıştır. Katar Petrol Şirketi'nin halihazırda, Afrika, Çin, Hazar Denizinde enerji yatırımları, ayrıca İtalya, Belçika, İngiltere ve ABD'de terminal inşası yatırımları mevcuttur.

Ülkede ayrıca iki petrol rafinerisi bulunmaktadır. 1958 yılında inşa edilen Qatar Petroleum'un günlük kapasitesi 200.000 varildir. Ras Laffan ise 2009 yılında inşa edilmiş ve kapasitesi günlük 146.000 varildir. Al-Shaheen Rafinerisi ise proje aşamasındadır. Günlük 250.000 varil kapasiteli bu rafinerinin proje değeri 11 milyar dolardır.

Doğalgaz

Dünyanın en büyük sıvı doğalgaz (liquefied natural gas, LNG) ihracatçısı olan Katar'da doğalgaz üretiminin son dönemdeki gelişmelerle daha da artacağı öngörülmektedir. Ülke ayrıca gazdan sıvıya dönüşüm (gas to liquids, GTL) teknolojisi ile de ön sıralarda yer almaktadır.

Amerikan Enerji Bilgi İdaresi'nde yer aldığı üzere, Ocak 2014 itibariyle 885 trilyon kübik feet (TcF) kanıtlanmış rezervi ile Katar dünyada üçüncü büyük ülkedir. Doğalgaz rezervlerinin neredeyse tamamı 1971 yılında keşfedilen "North Field"de bulunmaktadır ve bu alan dünyanın en büyük sahalarından biridir. "Oxford Business Group The Report Qatar 2014" raporunda "North Field"de yeni doğalgaz geliştirme projelerinin 2005'ten beri ertelendiği ve bu ertelemenin ne zaman kaldırılacağına dair bir bilgi bulunmadığına yer verilmiştir. Bu kararın Katar Devleti tarafından üretim verilen ulaşmak ve sahadan gerçekleştirilen üretimin en iyi şekilde kullanılmasına ilişkin strateji geliştirilmek amacıyla uygulandığı ifade edilmiştir.

Söz konusu erteleme kararından hemen önceki ve ülkedeki doğalgaz üretimine daha da arttıracak 10.4 milyar dolar değerindeki Barzan Gaz Projesi QP'nin %93 hisse sahibi olduğu ExxonMobil ile gerçekleştirilen bir ortak girişimdir. RasGas tarafından işletilecek sahada onshore ve offshore tesisleri Japon JGC ve Güney Koreli Hyundai Heavy Industries tarafından inşa edilmektedir. Barzan Gaz Projesi ile büyük bölümü elektrik ve su sektörüne yönlendirilecek, günlük 2 milyar standart kübik feet gas üretimi gerçekleşecektir. Bu üretim miktarı ile de RasGas'ın Katar'daki en büyük doğalgaz üreticisi olacağı öngörülmektedir.

Katar, yaptığı yatırımlarla ve sahip olduğu 5 milyon varil/güne eşdeğer 77 milyon tonluk LNG üretim kapasitesi ile buna bağlı olarak 77 milyon ton/yıl LNG

ihracatı hedefi ile dünyanın GTL merkezi olma yolunda ilerlemektedir. LNG’de olduğu gibi küresel enerji firmalarıyla ortak girişim şeklinde üretim yapılmaktadır. “Orxy GTL” ve “Pearl GTL” bu ortaklıkların en belirgin örneklerindedir.

Orxy GTL dünyanın en büyük GTL tesisi olarak 2006 yılı Haziran ayı içerisinde RasLaffan sanayi yerleşkesinde faaliyete geçmiştir. %51 QP ve %49 Sasol-Chrevron (Güney Afrika) işbirliği ile günlük 24 bin varili dizel, 9 bin varili nafta ve bin varili LPG olmak üzere günlük 34 bin varillik sıvı yakıt üretimi sağlanmaktadır. Pearl Qatar ise %51 QP ve %49 Shell ortaklığında 2004 yılında kurulan toplamda günlük 140 bin varillik üretime ulaşılacak bir projedir. Dünyanın en büyük GTL sahasının olması dışında Pearl Qatar, upstream doğalgaz üretiminin onshore dönüşüm sahasına entegre olduğu dünyanın ilk entegre GTL projesidir.

Amerikan Enerji Bilgi İdaresi’ne göre ülkedeki doğalgaz tüketimi 2003-2012 yılları arasında yaklaşık üç katına çıkarak oldukça artmıştır. 2012 yılında tüketim bir önceki yıla oranla %30 artarak günlük 1.3 BcF olarak gerçeklemiştir. Ülkede doğalgaz tüketiminin büyük bir kısmı elektrik ve desalinizasyon sektörlerinde kullanılmaktadır.

Dünyanın ikinci büyük doğalgaz ihracatçısı ve 2006 yılından beri dünyanın en büyük LNG ihracatçısı olan Katar, dünya LNG ihtiyacının %17.5’ini karşılamaktadır. Yıllık 77 milyon tonluk (MMt) doğalgaz ihracatı entegre proje anlayışı çerçevesinde Qatargas (yıllık 42 MMt) ve RasGas (yıllık 35 MMt) tarafından gerçekleştirilmektedir. İhracatının büyük bölümünün Asya ülkelerine giderken, Dolphine boru hattı ile Birleşik Arap Emirlikleri ve Oman’a da düşük oranlarda ihracat yapılmaktadır. 2004 yılında inşasına başlanan Abu Dabi merkezli Mubadala şirketinin %51, Fransız Total’in ve Occidental şirketlerinin her birinin %24.5 oranla sahip olduğu Dolphin Energy adı altında kurulan şirketin, Qatar Petroleum ile yaptığı anlaşma gereği 25 yıl boyunca North Field doğalgazını Abu Dabi ve Dubai’ye götürme hakkı kazanmıştır. Körfez İşbirliği Konseyi ülkeleri içerisinde ihracata yönelik ilk enerji hattı olma özelliğini taşıyan ve 364 km boyunca denizin altından uzanan bu hattın sevkiyat başlamış durumdadır. Daha sonra Oman Oil şirketiyle yapılan anlaşma ile gazın Oman’a götürebileceğine karar kılınmış ve Pakistan’a da ulaştırılabilmesi planlanmıştır. Ayrıca, QP üretilen LNG’yi hedef pazarlara ulaştırmak üzere, 2010 yılında sahip olduğu 56 gemiyle dünyanın en büyük tanker filolarından birini kurmuştur.

LNG anlaşmalarını uzun süreli ve “al ya da öde” çerçevesinde yapan Katar’ın global kriz nedeniyle özellikle Asya’da LNG talebinin azalması ve LNG fiyatlarının düşmesi nedeniyle son dönemde kısa dönemli sözleşmelere ve spot market satışlarına başladığı görülmektedir. 2012 yılında ülke LNG ihracatının dörtte birini kısa dönemli sözleşmeler ve spot market satışları ile gerçekleştirmiştir. Mevcut yüklemeleri kaydıracak yeni pazar arayışlarını sürdüren Katar, ayrıca Avustralya’nın geliştirdiği kapsamlı LNG üretim projeleri çerçevesinde uzun vadeli alıcılara yönelik fiyat ayarlamaları yapmakta, ayrıca doğalgazın boşaltımı için terminaller kurmaktadır.

QP %45 payla İngiltere'de South Hook Terminali, %45 payla İtalya'da Adriatic LNG Terminali ve yine %45 payla ABD Golden Pass Terminali projelerine sahiptir. Çin ile Katar arasında son 2 yıl içerisinde enerji alanında imzalanan 4. anlaşma kapsamında, Katar'ın doğusunda 5.649 km²'lik bir offshore sahasının 25 yıl süre ile üretim paylaşım modelinde (EPSA) China National Offshore Oil Co. tarafından geliştirilmesi ve ilk etapta 100 milyon dolarlık bir yatırım yapacağı öngörülmektedir.

Bununla birlikte QP daha önce Hainan Eyaletinde 2.6 milyon ton/yıl kapasiteli bir olefin tesisi kurmak üzere 2008 yılında Royal Dutch Shell ve PetroChina ile Çin'de bir petrokimya tesisi ve rafineri kurmak üzere bir niyet mektubunu da imzalamıştır. Ayrıca Qatargas 25 yıl süreli, CNOOC ile yıllık 2 milyon ton, PetroChina ile de yıllık 3 milyon ton LNG satış anlaşmaları imzalamıştır.

Petrokimya

Yıllık 8.5 milyon ton petrokimya ürünü ihracatı gerçekleştiren Katar'da petrokimya faaliyetlerini yürüten şirketler "Industries of Qatar" isimli bir holding altında toplanmış durumdadır. Sektörde faaliyet gösteren firmalar ise "QAPCO-Qatar Petrochemical Co., QAFCO-Qatar Fertiliser Co., QAFAC-Qatar Fuel Additives Co., QVC-Qatar Vinyl Co., Q-Chem-Qatar Chemical Co., ve SEEF"tir.

T.C. Ekonomi Bakanlığı Katar Ülke Profili'nde yer verildiği üzere, halihazırda 4 tesis ile doğalgazdan yılda 875.000 ton etan, 735.000 ton propan ve 490.000 ton bütan üretilen Katar'da Qapco, Qafco, Qchem ve Qafac tarafından girdi olarak kullanılan bu ürünler ihraç da edilmektedir.

Önümüzdeki 5 yıl için Katar'da petrokimya sektöründe yapılan yatırımların toplam değeri 15 milyar dolardır ve bu yatırımlarla Katar dünyada petrokimya üretiminde dördüncü sırada yer almayı hedeflemektedir.

Ethylene üretimi ile ilgili de gerçekleştirilen yeni projelerin %50'si Körfez Bölgesi tarafından gerçekleştirilmektedir. Katar %14'ük bir pay ile Suudi Arabistan'dan sonra Körfez ülkeleri içerisinde bu projelere en çok yatırım yapan ikinci ülkedir.

Enerji:

Oxford Business Group The Report Qatar 2014'e göre; 2000-2008 yılları arasında elektrik şebekelerini arttırmak için 9.6 milyar dolardan fazla yatırım yapılmıştır. Bu rakamın gelecek dönemde sadece 2013-2014 dönemi içerisinde yapılan 60 milyar dolar olan yatırım miktarı dâhil 125 milyar dolara ulaşacağı öngörülmektedir.

Elektrik üretimde en önemli kaynak doğalgazdır ve her yıl 31.000 GWh elektrik üretilmektedir. 2000-2010 yılları arasında ülkedeki elektrik tüketimi ise 8 milyar KWh'dan 20.5 KWh'a çıkmıştır. Katar Elektrik ve Su İdaresi'ne (KAHRAMAA) göre, 2012 yılında da bu büyüme devam ederek, %13 artış gerçekleşmiştir.

KAHRAMAA, ülkenin kapsamlı yatırım projeleri ve hızlı nüfus artışı ile giderek artan elektrik ve su ihtiyacının karşılanmasına yönelik olarak 5 yıllık bir program sürdürmektedir. Bu bağlamda, öncelikle enerji sektöründe 2008-2010 döneminde, yıllık %12'lik ortalama talep artışı öngörüsü çerçevesinde, toplam kurulu gücün 4.200 MW'tan 7.900 MW'a, günlük su desalinizasyonu miktarının ise 662,4 milyon litreden 1,1 milyar litreye çıkarmıştır. Ayrıca KAHRAMAA, Elektrik Dağıtım Şebekesi Geliştirme Projesi'nin 9. aşama ihalelerini de 2009-2010 yılı bütçe dönemi içinde yapmıştır. Bu kapsamda, 99 trafo kurulması, 22 ana trafo merkezi inşası, 8 ana trafo merkezinin iyileştirilmesi, 297 km'lik yer altı kabloları inşası planlanmıştır.

2007 yılında 7. aşaması (2 milyar dolar), 2008 yılında 8. aşaması (2.8 milyar dolar) ihale edilen söz konusu Elektrik Dağıtım Şebekesi Geliştirme Projesi'nin 10. aşama ihale tekliflerini, 2010 yılı sonu itibariyle toplamaya başlamıştır. Bununla, 99 trafo kurulması, 22 ana trafo merkezi inşası, 8 ana trafo merkezinin iyileştirilmesi, 297 km yeraltı kabloları, 62 km havai iletim hattı inşasını ihale edecektir.

Diğer taraftan KAHRAMAA çeşitli rezervuarların ve 183 km'lik boru hattı iletim hattının inşası ile Ras Abu Fontas ve Ras Abu Fontas A Santrallerinden elde edilen suyun KAHRAMAA ana iletim hatlarına bağlanması projelerini de 2009 yılı içerisinde ihale edilmiştir.

Metalurji:

T.C. Ekonomi Bakanlığı Katar Ülke Profili'nde yer aldığı üzere, Katar ucuz enerji kaynaklarını girdi olarak kullanarak metalurji konusunda da bölgede önemli bir ülke haline gelmek arzusundadır. Bu bağlamda, 1978 yılında kurulan QASCO-Qatar Steel Co., Körfez'deki ilk entegre demir-çelik tesisidir. Tesis çelik kütük, çelik çubuk ve civata üretmektedir. %50 QP ve %50 Norveçli Hydro'nun ortaklığında Mesaieed'te kurulan Qatar Aluminum Company (Qatalum) alüminyum işlemektedir.

Alüminyumdan işlenmiş ürün imalatı (downstream) Katar'da gelecek vaad eden sektörler arasında yer almaktadır. Katar piyasasının yüksek miktarda alüminyum üretimi için çok küçük olması nedeniyle; Qatalum tarafından üretilen ürünlerin büyük bir kısmı ihraç edilmekle birlikte işlenmiş ürün imalatı sektöründe de verimli bir şekilde kullanılmamaktadır.

İşlenmiş ürün imalatı sektörlerini olabildiğince teşvik etmeye çalışan Katar'da, bu alanda özellikle otomotiv sektörü göze çarpmaktadır. Yüksek kalitesi nedeniyle; Katar alüminyumunun %60'ından fazlası otomotiv sektöründe kullanılmaktadır ve Türk otomotiv yedek parça firmalarının çoğunluğu Katar'dan ithal yapmaktadır.

Alüminyum bazlı üretim yapan, özel de ise otomobil jantı, profil ve levha imalatı yapan Türk firmalarımızın Katar'da yerel yatırımcılarla ortak yatırım yaparak, daha düşük maliyet koşulları ile imalat yapmaları ve rekabetçi fiyat vererek, uluslararası pazarlarda pazar paylarını artırabilmeleri imkân dahilinde bulunmaktadır.

Türk firmalarına Katar'da imalat yapmanın sağlayacağı maliyet avantajı, aşağıdaki unsurlardan kaynaklanmaktadır:

- Lisanslı endüstriyel projelere Katar Kalkınma Bankası ve diğer finans kuruluşlarından düşük faizli, orta ve uzun vadeli kredi imkanları,
- İmalat projeleri için elektrik, yakıt, doğal gaz ve su da rekabetçi fiyat imkanları,
- Rekabetçi iş gücü maliyetleri,
- İhracatta sıfır vergi,
- Bireyler üzerinde sıfır gelir vergisi,
- Vergi sistemi içersinde KDV ve ÖTV gibi dolaylı vergilerin bulunmaması,
- Düşük Kurumlar vergisi oranı (Katarlı ortağın payının matrahtan indirilmesi sonrasında % 4.9)
- Sosyal güvenlik primi yükünün sistemde bulunmaması,
- Döviz ve yurtdışı kar transferi üzerinde herhangi bir kısıtlamanın bulunmaması,

Ulaşım:

2000-2012 dönemi arasında iletişim sektörü ile beraber ulaşım sektörünün ülke GSYİH içindeki payı %2.2'den %6.9'a yükselmiştir. Sektör ayrıca ülkedeki nüfus için de önemli bir çalışma kaynağı olmuştur.

2030 Katar Ulusal Vizyonu ile paralel olarak büyümeye devam eden ulaşım sektörüne 2019 yılına kadar 160 milyar dolar yatırım yapılması öngörülmektedir. 2022 FIFA Dünya Kupası ile birlikte de ulaşım sektörünün daha fazla canlılık kazanacağı bilinmektedir.

Havayolu

Doha Uluslararası Havalimanı kapasitesi, Katar'ın ev sahipliğini yaptığı 2006 Asya oyunları öncesinde 7.5 milyon yolcu kapasitesine kadar çıkartılmıştır. Buna ilave olarak, 2003 yılında ülkenin halihazırdaki en önemli inşaat projelerinden birini teşkil eden, Yeni Doha Uluslararası Havaalanı'nın inşa edilmesi kararı alınmıştır. 11 milyar dolar tutarındaki 50 milyon yolcu kapasiteli Yeni Doha Uluslararası Havalimanı'nın inŐaataı devam etmektedir. Havalimanının en büyük projesi olan terminal projesi TAV tarafından Japon Taisei firmasıyla birlikte tamamlanmıştır.

1997 yılında yeniden yapılanan Katar Havayolları günümüzde 6 kıtada 146 noktaya 158 uçaktan oluŐan filosu ile uçmaktadır.

Liman

2030 Katar Ulusal Vizyonu ile Őekillenen ve 2007 yılında inşa fikri paylaşılan ancak izinlerinin alınmasıyla Ekim 2011'de Al Wakrah ve Mesaieed Őehirleri arasında inŐaatına başlanan "New Port Project, NPP" ilk fazının 2016 başlarında açılması beklenmektedir. Mevcut Doha Limanı'nın yerini alacak NPP, boş arazi üzerine inşa edilen dünyadaki en büyük liman geliştirme projesidir.

7.4 milyar dolar tutarındaki yatırım ile NPP genel kargo, araç, dökme tahıl ve hayvancılık ticareti dışında Katar Emiri Deniz Kuvvetleri için yeni bir deniz üssü ve Katar Ekonomik Bölgesi 3'ü de içerecektir. NPP'nin ayrıca KİK demiryolu ağı ile üye ülkelere bağlanması öngörülmektedir.

Limn Göstergeleri

Limn	2011			2012		
	Net Tonaj (m)	Brüt Tonaj (m)	Gemi Sayısı	Net Tonaj (m)	Brüt Tonaj (m)	Gemi Sayısı
Doha	7.4	19.8	1188	8.3	24.7	1521
Mesaieed	24.1	46.2	2112	28.4	52.5	2082
Halul	10	15.8	109	10.4	16.5	108
Ras Laffan	77.5	190.9	1944	80.9	201.2	2123
Toplam	119	272.7	5353	128	294.9	5834

Kaynak: Oxford Business Group The Report Qatar 2014

Karayolu

T.C. Ekonomi Bakanlığı Katar Ülke Profili'nde yer aldığı üzere, Katar'ın en önemli ulaşım projesi Katar-Bahreyn Geçit Projesidir. Bahreyn ve Katar'ı doğrudan, Katar'ın batı sahili Zubarah ve Bahreyn'in doğu sahili üzerinden birleştirmek hedeflenmektedir. Bu geçitin 45 km uzunluğunda ve dünyanın en uzun deniz geçidi olması planlanmaktadır. Geçit aynı zamanda Bahreyn ile Suudi Arabistan Kral Fahd Geçiti'ni de birleştirecektir. Katar-Bahreyn Geçit projesi Körfez Sahil Demiryolu Hattının başlangıcı olarak görülmekte ve iki yönde de gelişmesi beklenmektedir. Bu çerçevede hattın İstanbul ve Oman'ı da kapsaması uzun vadede hedeflenmektedir. Projenin 5 yıl içerisinde tamamlanması hedeflenmektedir.

Demiryolu ve Raylı Sistemler

Demiryolu ağını geliştirmek adına gerçekleştirilen projelerden KİK kapsamında yürütölen Körfez ölkelerini demiryolu ağı ile birleştirme projesinin değeri 14.3 milyar dolardır ve 2016 yılında tamamlanması hedeflenmektedir. Bu proje için Qatari Diar, Alman Demiryolları DB ile stratejik işbirliği anlaşması imzalamıştır.

T.C. Doha Ticaret Müşavirliği raporunda yer aldığı üzere, Doha Metro projesi Katar'daki nüfus artışının gerektirdiği ulaşım ihtiyacına cevap verecek olan toplam 354 km'lik 4 hattan oluşun Doha metrosu, 90'dan fazla durak ile Doha'nın çeşitli merkezi ticari, ikamet alanlarını birbirine bağlayacaktır. Bir birleri arasında da bağlantı olacak olan söz konusu hatların rotası aşağıdaki gibidir:

- Kırmızı Hat-Kuzey (Sahil Hattı): Musherieb, Katara, Pearl ve Qatar University
- Kırmızı Hat-Güney: Wakra şehrinden Doha Uluslararası Hava Limanı
- Altın Hat (Tarihi Hat): Doğudan batıya hava limanının kuzey kısmını Souk Wakef, Musherieb, Bin Mahmoud , Al Sadd ve Al Waab arasında ulaşım imkanı sağlayacaktır.
- Yeşil Hat (Eğitim Hattı): Al Rayyan yolunu takip ederek Musherieb ve Hamad Hastanesini Eğitim şehrine bağlamaktadır.
- Mavi Hat (Şehir Hattı): Yarı dairesel hat ikamet alanlarını ve ticari bölgeleri West bay ve Havalimanı şehrini C-Ring Road'da bağlayan hattır.

İnşaat²:

2002 yılından 2008 yılına kadar nominal olarak 5 kat büyüme kaydeden sektör, bir yandan altyapı projelerine hız verilmesi, diğer yandan ülkeye hızla gelen yabancı işgücünün konut talebinin karşılanması amacıyla yapılan yatırımlarla güç kazanmıştır.

Katar başta inşaat demiri ve çimento olmak üzere inşaat malzemelerinin çok büyük bir kısmını yurtdışından tedarik etmek zorundadır. Ancak, Doha Limanı'nın düşük kapasitesi nedeniyle yeterli malzeme tedarikine imkan vermemesi, inşaat malzemeleri sektöründe fiyat artışlarına neden olmaktadır. Katar'da üstlenilen projelerle ilgili en önemli hususlardan bir tanesini kamu ihalelerinin "sabit fiyatlı" olarak gerçekleştirilmesi oluşturmaktadır. Bu anlamda müteahhitlik firmaları, gerek yüksek fiyat artışları gerekse projelerdeki değişikliklerin fiyatlara yansıtılmaması nedenleriyle önemli risklerle karşılaşmaktadır. Katar'ın sabit fiyatlı kontratlarda ısrarı, özellikle enerji sektöründe sürdürülen projelerde çok büyük gecikmelere yol açmaktadır.

Katar'ın hemen her alanda başladığı kapsamlı yatırım projeleri, yıllar içerisinde ülkedeki piyasa dengelerini bozarak, yüksek bir enflasyonist baskı oluşturmuştur. Katar'ın başta inşaat demiri ve çimento olmak üzere inşaat malzemelerinin çok büyük bir kısmını yurtdışından tedarik etmek zorunda olması, özellikle Suudi Arabistan ve Hindistan'ın çimento ihracatını ülke içerisindeki projeler nedeniyle yasaklamaları, söz konusu fiyat artışının en önemli nedeni olarak ortaya çıkmaktadır.

Ülkede, 99 trafo ile 22 ana trafo merkezinin inşası, 8 ana trafo merkezinin iyileştirilmesi, 297 kilometrelik yer altı kabloları işi ve 62 kilometrelik enerji iletim hattı projesi gerçekleştirilecektir.

Katar yatırım programının bir diğer önemli bölümünü de yol, kanalizasyon ve diğer kamu binalarının inşası oluşturmaktadır.

² Türkiye Müteahhitler Birliği (TMB) Katar Ülke Raporu'ndan alınmıştır.

Ulaőtırma sektöründe, ülkenin stratejik konumunun getirdiği avantajdan yararlanılmasını teminen yapımına başlanan 11 milyar ABD Doları tutarındaki Yeni Doha Uluslararası Havalimanı projesi tamamlanmıştır.

Havalimanının en büyük projesi olan yeni terminal binası inşaata TAV tarafından Japon Taisei Firmasıyla birlikte hayata geçirilmiştir. Söz konusu projenin bedeli yaklaşık 4 milyar ABD Dolarıdır.

Katar ve Bahreyn'i deniz üzerinde kurulacak 40 kilometrelik bir köprü ile birbirine bağlayacak olan yaklaşık 3 milyar ABD Doları tutarındaki "Dostluk Köprüsü" de ulaőtırma sektöründeki önemli projelerden birisi olarak ortaya çıkmaktadır.

Çeşitli sektörlerde yakalanan yüksek performans, Katar'daki gayrimenkul yatırımlarını da hızlandırmıştır. The Pearl, Lusail City, Urjuan City, Al Waab City gibi karma (ticari bina ve konut) kullanım amaçlı gayrimenkul geliştirme projelerinin de aralarında yer aldığı sektör yatırımlarının toplam bedeli yaklaşık 20 milyar ABD Doları'dır.

Dünya futbolunun idari organı FIFA tarafından alınan karara göre Katar, 2022 yılında düzenlenecek olan Dünya Kupası Futbol Turnuvasına ev sahipliği yapacaktır. Bu kapsamda, ülkede birçok altyapı ve üstyapı projesinin hayata geçirilmesi planlanmaktadır.

Katar'ın 2022 Dünya Kupası'na hazırlık çalışmaları kapsamında, toplam 40 milyar ABD Doları büyüklüğünde projenin hayata geçirileceği kaydedilmektedir. Söz konusu projeler kapsamında, turnuvaya ev sahipliği yapacak 7 şehri birbirine bağlayacak olan toplam 340 kilometre uzunluğunda bir demiryolu ağının oluşturulması ve sonrasında bu demiryolu ağına Katar-Bahreyn hızlı tren hattının bağlanması projesi, havalimanı projeleri ve çeşitli otoyol projeleri yer almaktadır.

Anılan projelerin yanı sıra, toplam 4 milyar ABD Doları büyüklüğünde 9 adet portatif stadyumun inşası öngörülmektedir. Söz konusu stadyumlar, portatif olarak tasarlanmalarının verdiği avantaj ile fakir ülkelere kolaylıkla nakledilebileceklerdir.

İhale Süreçlerine İlişkin Bilgiler³

Genellikle danışman (Consultant) firmalar tarafından hazırlanan büyük projeler, uluslararası ihalelere açılmaktadır. Bütün kurumlarda hemen hemen İngilizlerin koyduğu değerlendirme kriterleri esas alınmaktadır. İhale aşamasında ve sonrasındaki proje uygulanmasında çok titiz değerlendirmeler ve kontroller yapılmakta ve ihale süreci genellikle uzun zaman almaktadır.

Nitelikli ve büyük çaplı projeler dışında kalan işlerin üstlenilmesi konusunda hükümet yetkilileri her fırsatta yabancı firmaların yerlilerle işbirliği yapmalarını ve yerli şirket kurmalarını önermektedirler. Kurulacak şirketin en az % 51'inin Katarlıya ait

³ T.C. Ekonomi Bakanlığı Doha Ticaret Müşavirliği Raporu'ndan alınmaktadır.

olma Őartı vardır. Ancak uygulamalarda, yasal olmamasına rağmen yerli ortakla sadece yasal işlerin yerine getirilmesi iÇin anlaşılmaktadır. Fakat son zamanlarda ve özellikle bŧyŧk yerli firmalardan, başta Tŧrk mŧteahhitleri olmak ŧzere proje bazında “joint venture” Şeklinde gerŐek ortaklıklar kurma konusunda ŧnemli talepler gelmektedir. Bu taleplerin çoğu deneyimlerinin olmadığı yol, bŧyŧk Çaplı ŧstyapı projeleri ve enerji sektŧrŧne yŧneliktir.

Uluslararası ihalelere aÇılan projelerin uygulanması dahil Katar’da, diğer kŧrfez ŧlkelerinde olduğu gibi sponsorluk yani kefalet sistemi uygulanmaktadır. Uluslararası ihalelere gŧre yŧrŧtŧlen projelerde yasal olarak sponsor bulma zorunluluğu olmamasına rağmen, iÇin selameti ve etkin yŧrŧtŧlebilmesi iÇin bir sponsorla ŐalıŐılması ŧnerilmektedir. Sponsorluğuun yasal adı acentalıktır. Sponsor, yabancı firmanın Katar’daki temsilcisi olarak faaliyet gŧsterir. Sponsor, vize almak ve ilgili kurumlar nezdinde firmayı tanıtımak gibi ihtiyaŐ duyulan işleri yapar. Sponsorluk Katar vatandaŐı olan kiŐiler veya bu ŧlkede kurulmuŐ Şirketler aracılığuıyla yŧrŧtŧlmekte ve verilen hizmetlerin karŐılıđuı olarak da genellikle iÇin değer bakımından bŧyŧklŧđne gŧre %1-5 arasında komisyon alınmaktadır. Yasal komisyon oranı % 5’i geŐemez. Projenin bŧyŧklŧđ arttıkŐa komisyon oranı dŧŐer. Bu nedenle etkin ve gŧvenilir sponsor bulmak pazara giriŐin esasını oluŐurmaktadır. Ancak, bazı sponsorlar sadece yasal formaliteleri yerine getirmek iÇin de tutulabilmektedir. İŐler fiilen proje yŧklenici firmanın kendi yetkilileri tarafından yerine getirilmektedir.

Finans:

Katar’da 11’i yerel, 7’si yabancı bankaların iŐtirakleri ya da Őubeleri olmak ŧzere 18 banka faaliyet gŧstermektedir. Bununla birlikte Katar Finans Merkezi’nde (QFC) de aralarında temsilcilik ofisi gibi faaliyet gŧsterenler olsa da 20 banka bulunmaktadır. Yerel sektŧrde faaliyet gŧsteren bankalar Katar Merkez Bankası regŧlasyonlarına tabi iken, OFC tarafından lisanslanan bankalar OFC Dŧzenleme Kurulu’na (QRCRA) bağlıdır.

1964 yılında %50 devlet ortaklı kurulan Katar’ın ilk yerel ticari bankası olan Qatar National Bank’ın 2013 yılında sektŧrŧn yaklaşık %49’una denk gelen 121.5 milyar dolar tutarındaki varlıkları ile sektŧrŧn en ŧnemli oyuncusudur. Varlıklar karŐılaŐtırıldıđında ikinci bŧyŧk banka ise 31 milyar dolar ile Commercial Bank of Qatar’dır. Ayrıca 1997 yılında devlet tarafından özellikle KOBİ’lere kredi sağlamaya yŧnelik Katar Sanayi Kalkınma Bankası (Qatar Industrial Development Bank) kurulmuştur.

İslami bankacılığu tanıyan ŧlkeler arasında ilk sıralarda yer alan Katar’da Qatar Islamic Bank, Qatar International Islamic Bank, Masraf Al Rayan ve Barwa Bank olmak ŧzere dŧrt İslami banka bulunmaktadır. Katar Merkez Bankası’na gŧre, 2013 sonu itibarıyla bu bankaların toplam varlığuı 60 milyar dolar tutarında olup, bankacılık sektŧrŧnŧn %23.9’unu oluŐurmaktadır.

Arab Bank, Bank Saderat Iran, HSBC, Mashreqbank, BNP Paribas, Standard Chartered ve United Bank ŧlkede Őubeleri kanalıyla faaliyet gŧsteren uluslararası

bankalardır. Sektörde gelişen doğal rekabetçilik sayesinde, Katarlı bankalar da uluslararası operasyonlarda bulunmaktadır.

2030 Katar Ulusal Vizyonu ve 2022 FIFA Dünya Kupası ile hareketlenecek ekonomik gelişmelere rahatlıkla uyum sağlayacağı öngörülmektedir.

Katar Borsası (Qatar Stock Exchange, QSE)

1998 yılında Doha Borsası adı ile açılan ve 30 Haziran 2009'da Katar Borsası adı altında faaliyet gösteren QSE, halihazırda 43 şirket ve 76 milyar dolar piyasa değeri ile Orta Doğu'daki en hareketli borsalardan biridir.

Katar Finans Merkezi (Qatar Financial Center, QFC)

Gelişmekte olan Katar ekonomisine ve büyük ölçekli hidrokarbon ve altyapı yatırımlarına katkı sağlanması amacıyla uluslararası bankaların, büyük finans kuruluşlarının ve çok uluslu şirketlerin temsilciliklerini bu merkeze çekmek üzere Mayıs 2005'te faaliyetlerine başlamıştır. Üç yıllık vergi muafiyeti, %100 yabancı mülkiyet hakkı, kâr üzerine düşük vergiler gibi imtiyazlar sunulmaktadır. Merkez halihazırda Barclays Bankası (İngiltere), Morgan Stanley (ABD) gibi uluslararası finans kuruluşlarına ev sahipliği yapmakla birlikte Dubai ve Bahreyn gibi merkezlerle rekabet etmektedir.

Sigortacılık:

22 sigorta şirketinin yer aldığı Katar sigortacılık sektörü, akdedilmiş prim gelirleri bakımından Körfez İşbirliği Ülkeleri içinde üçüncü sırada yer almaktadır. Sektör QFC yetkisi ve yetkisi olmayan şirketler şeklinde ikiye ayrılmıştır.

Qatar Insurance Company, Qatar General Insurance and Reinsurance Company, Doha Insurance Company, Al Khaleej ve Qatar Islamic Insurance Company'in ağırlıklı söz sahibi olduğu sektörde denizcilik, mühendislik, konut, motor, sağlık, ölüm ve bireysel emeklilik alanlarında faaliyet gösterilmektedir. Katar ayrıca Qatar Islamic Insurance Company'nin kurulması ile birlikte 1995 yılından itibaren İslami sigortacılığın (takafül) merkezi haline gelmiştir.

Ülkeye çalışma amaçlı gelen işçilere zorunlu kılınan özel sağlık sigortası ile sektörün canlandığı görülmektedir.

Eğitim:

Katar Emiri'nin eşi Şeyha Mozah bint Nasser Al-Missned'in başkanlığını yaptığı Qatar Foundation şemsiyesi altında 1997 yılında başlatılan Education City projesi, Katar'ı eğitim alanında bölgede bir merkez haline getirmeyi amaçlamaktadır. Bu proje kapsamında, ABD'nin uluslararası üne sahip beş üniversitesi en yetkin oldukları ana bilim dallarında karma eğitim vermektedir. Weill Cornell Üniversitesi tıp (2002), Virginia Commonwealth Üniversitesi güzel sanatlar (2003), Texas A&M Üniversitesi mühendislik (2003), Carnegie Mellon Üniversitesi iş idaresi ve bilgisayar (2004),

Georgetown Üniversitesi uluslararası ilişkiler (2005), Northwestern Üniversitesi gazetecilik (2008) alanlarında eğitim vermektedir.⁴

Branş spesifik öğretmen eğitimi için yatırımcılara fırsat olduğuna değinen Oxford Business Group The Report Qatar 2014'te Katar Hükümeti'nin bilgilendirmeye yönelik ekonomi yaratma arzusunun yenilikçi öğretim ve öğrenme metodolojilerine olan talebi zamanla arttıracığına da yer verilmiştir.

Sağlık⁵:

Katar Sağlık Sistemi'nin iki temel oyuncusu, Sağlık Yüksek Konseyi (Supreme Council of Health) ve Hamad Sağlık Şirketi (Hamad Medical Corporation)'dir.

Sağlık Yüksek Konseyi, Katar sağlık politikalarını şekillendirmektedir. Konseyin Genel Sekreteri, Katar Kamu Sağlığı Bakanı'dır. 2005 yılında kurulan Konseyin temel hedefi; ülke içinde sağlık hizmetlerinin geliştirilmesidir. Bu çerçevede sağlık piyasasının, özel ve resmi hastanelerinin düzenlenmesi ve denetlenmesi, hastanelerin gerekli donanımına sahip kılınması, sağlık politikalarını destekleyici sigorta sistemlerinin kurulması gibi görevleri bulunmaktadır. Hamad Sağlık Şirketi ise, ülkedeki devlet hastanelerini, poliklinikleri, sağlık ocaklarını işleten bir kurumdur.

Katar, dünyanın en etkin sağlık sistemlerinden birini oluşturmayı hedeflemektedir. 2030 Katar Ulusal Vizyonunun bir parçası olan bu hedef, Ulusal Sağlık Stratejisinin (National Health Strategy) de temelidir. Söz konusu strateji, 5 yıllık dönemler için hazırlanan ve her bir dönem için izlenecek sağlık politikalarının tanımlandığı bir belgedir. Örneğin, 2011-2016 dönemi stratejisi, sağlık sisteminin tek çatı altında toplanması, önleyici sağlık hizmetleri, sağlık alanında çalışacak kalifiye işgücü oluşturulması, kaliteden ödün vermeden maliyetlerin düşürülmesi gibi hedefler içermektedir.

Konsey tarafından halen Katar'da yaşayan herkesi kapsayacak bir sigorta sistemi üzerinde çalışıldığı bilinmektedir. Bu doğrultuda, Ulusal Sağlık Sigortası Şirketi (National Health Insurance Company) 2013 yılında kurulmuştur.

Son 10-15 yılda çalışma amacıyla Asya ve Arap ülkelerinden Katar'a akın eden yüzbinlerce kişi, Katar sağlık sistemini tabiatıyla etkilemiştir. Katar bu süreçte, sağlık hizmetlerine yönelik artan talebe hızlı mukabelede bulunabilmiştir ve yapılan sağlık yatırımı açısından ilk sıradadır. Öte yandan, Katarlı hekim/yönetici sayısının ve keyfiyetinin yetersiz olması nedeniyle, sağlık kurumlarında daha çok Mısırlı ve Suriyeli hekimlere, yönetici olarak ise Avrupalılara ve yine Mısırlılara rastlanmaktadır.

Katar'daki, özellikle Doha'daki, sağlık sistemi yüksek standartlardadır. Uygun fiyatlara sahip; özel sağlık kuruluşları kadar iyi olan halk hastaneleri ve klinikler Katarlılar'ın ve Katar'da bulunan göçmenlerin, yabancıların, kullanımına açıktır. Özel sağlık hizmetlerinden sağlık sigorta teminatı işverenleri tarafından sağlanan

⁴ T.C. Ekonomi Bakanlığı Katar Ülke Profili

⁵ DEİK Sağlık Turizmi İş Konseyi tarafından hazırlanmıştır.

insanların kullanılmasına yönelik iken devlet hizmetlerinden Sağlık Kartı (Health Card) sahibi olan her yurttaş yararlanabilir.

Sağlık Ocakları (Primary Health Center) olarak bilinen birimlerden Sağlık Bakanlığı sorumluyken, başlıca devlet hastaneleri Hamad Sağlık Kurulu (Hamad Medical Corporation) tarafından yönetilir. Ülkenin sağlık sistemi ve izlemiş olduğu sağlık politikaları Sağlık Yüksek Konseyi (Supreme Council of Health) tarafından gözetilir ve denetlenir. Katar'daki sağlık sisteminde, hasta öncelikle sağlık ocaklarına yönlendirilmekte olup (primary health center), ilk teşhis burada konulmaktadır. Eğer hastanın tedavisi için sağlık ocağının yeterli olmadığı öngörülürse, hasta Hamad Sağlık Kurulu'na bağlı devlet hastanesine sevk edilmektedir.

Katar Ulusal Sağlık Stratejisi 2011-2016

Katar Ulusal Vizyonu 2030 kapsamında konulan hedefler çerçevesinde, Katar Ulusal Sağlık Stratejisi 2011-2016 oluşturulmuştur. Katar Ulusal Sağlık Stratejisi 2011-2016'nın Katar'ı sağlık alanında ileriye götürme amacıyla hastalara yönelik 10 temel hedef belirlemiştir:

- Yıllık raporlar yayınlayarak Temel Sağlık Hizmetleri'nin hastaların ihtiyaçlarını nasıl karşıladıklarını ve değerlendirdiklerini göstermek
- Tüm hastaların düzenli olarak görüldüğü (kendine özel) bir doktorunun olması
- Yarar sağlayacak bulguların belirlenmesi için yıllık "Sağlık Kontrolü"ne başlanması
- Bir "Hasta Yardım Hattı" kurulması
- Uygunluk kriterlerini sağlayan herkes için evde sağlık hizmeti sağlamak
- Sağlık profesyonellerinin birinci sınıf standartlarda gelişimini devam ettirmek
- Ortalama doktor muayene süresi 12 dakika olacak şekilde randevu sistemi oluşturmaktır.

Hamad Sağlık Şirketine bağlı 8 hastane vardır; Hamad Genel Hastanesi, Kadın Hastanesi, Al Rumailah Hastanesi, Kalp Hastanesi, Al Wakrah Hastanesi, Al Amal Hastanesi, Al Khor Hastanesi ve Cuban Hastanesi

Sağlık Ocakları olarak farklı lokasyonlarda 23 sağlık merkezi bulunmaktadır.

Sağlık Yüksek Konseyine bağlı 3 özel hastane bulunmaktadır; Al Ahli Hospital, Al Emadi Hospital, Doha Clinic. Sidra: 2015'te faaliyete geçecektir. Aspetar: Spor sakatlanmaları ve yaralanmalarına özel bir hastanedir.

2000'li yılların başında özel sektörün ülkedeki sağlık hizmet sunumundaki payı %67'ler seviyesinde olup, 131 özel diş kliniği, 128 özel tıbbi klinik, 23 özel poliklinik ve 100 yatak kapasitesiyle iki büyük özel hastane bulunmaktadır. Özel sektörde toplam 1294 doktor hizmet vermektedir.

Katar Vatandaşları Tedavi İçin Neden Yurtdışını Tercih Ediyor?

Ülkede yapılan tüm bu yatırımlara rağmen, artan oranda Katar vatandaşının tedavi amacıyla yurtdışına çıktığı görülmektedir. Katar devleti, vatandaşlarının yurtdışında yaptırdıkları tedavi giderlerini büyük oranda karşılamaktadır. Karşılana masraflar arasında, hastayla birlikte iki refakatçinin uçak, konaklama gibi harcamaları da dahildir. Sağlık Yüksek Konseyi verilerine göre, 2009'da yurtdışında tedavi amacıyla harcanan meblağ 137 milyon dolar iken, 2010'da 172 milyon dolara 2011'de 240 milyon dolara, 2012'de ise 330 milyon dolara yükselmiştir. Bu miktarlar Katar Devleti'nin ödediği tutardır.

Devletin ülke dışında tedavi masraflarını büyük ölçüde karşılaması şüphesiz Katarlıları İngiltere, Almanya ve ABD gibi ülkelerde tedavi olmaya teşvik eden başlıca unsurdur. Bazı bloglarda Katarlıların konuya ilişkin düşüncelerini "İngiltere ya da Almanya varken neden burada tedavi olayım?" şeklinde yansıttıkları görülmektedir. Bunu dışında Katar'ın artan nüfusunun hastaneleri kalabalıklaştırdığı, bekleme sürelerini artırdığı şeklindeki şikayetlere de rastlanmaktadır. Ayrıca doktorlara ve genel olarak sağlık sistemine olan güvensizlik hissi, yapılan onca yatırıma rağmen tam anlamıyla izale edilebilmiş değildir. Bu düşünceleri doğrulayan ve Ağustos 2012'de basına yansıyan bir kamuoyu araştırması, Katarlıların %43 oranında ciddi hastalıklarının tedavilerini yurtdışında yaptırmayı tercih ettiklerini ortaya koymaktadır.

Katar Vatandaşlarının Sağlık Sorunları

Basına yansıyan haberlerden, Katarlıların daha çok obezite ve diabet ile bağlantılı sağlık sorunları yaşadığı anlaşılmaktadır. Katarlı yetişkinlerin yaklaşık yarısının çocukların ise üçte birinin obez olduğu, %17'sinin ise şeker hastası olduğu kaydedilmektedir. Bu durum esasen, sadece Katar'ın değil, aynı kültürü ve yaşam tarzını paylaşan zengin Körfez ülkelerinin ortak sorunudur. Bu bağlamda, Katar ile sağlık konularında tesis edilebilecek herhangi bir ortaklığın tüm Körfez ülkelerine yönelik bir boyut içermesi de, özellikle yapılabilecek yatırımların karşılığını daha hızlı almak açısından ayrıca önem arz eden bir konudur.

Spor:

Türkiye basınında yer aldığı üzere, 1995-2013 döneminde ülkeyi yöneten Emir Hamad'ın Katar'ı spor ülkesine dönüştürmesiyle yapılan yatırımlarla Katar, uluslararası spor federasyonları açısından cazip hale gelmiştir. Katar Emiri Şeyh Tamim Bin Hamad Al-Thani'nin babasının başlattığı yatırımlara devam etmiş ve görevi devrealmadan önce de 2015 yılında Fransız kulübü Paris Saint Germain'in sahibi olduğu "Qatar Sport Investments"ı kurmuştur.

2006 Asya Oyunları'na ev sahipliği yaparak, spor sektörünü öncelikli kalkınma alanları arasında alan Katar'ın son on yılda üstlendiği WTA Finalleri (2008-2010), Erkekler Dünya Kulüpler Voleybol Şampiyonası (2009-2012), Kadınlar Dünya Kulüpler Voleybol Şampiyonası (2010-2012), Dünya Salon Atletizm Şampiyonası (2010), Arap Oyunları (2011), Asya Futbol Kupası (2011), Dünya

Squash Şampiyonası (2014), Dünya Kısa Kulvar Yüzme Şampiyonası (2014), Dünya Hentbol Şampiyonası (2015), Dünya Boks Şampiyonası (2015) gibi uluslararası ve kıta içi turnuvalarla spor organizasyonunda oldukça ilerleme kaydetmiştir. Ülke ayrıca 2016'da Dünya Yol Bisikleti Şampiyonası ve 2018'de Dünya Jimnastik Şampiyonası'nın da ev sahipliğini üstlenecektir. Katar 2010 yılında 2022 FIFA Dünya Kupası organizasyonu ile taçlandırılarak Dünya Kupası'nın düzenleneceği ilk Arap ülkesi olmuştur.

2012 yılında Katar'da her şubat ayının 2. haftasındaki salı günü "Ulusal Spor Günü" ilan edilmiş ve vatandaşları spor yapmaya teşvik etmek için bu kapsamda her yıl çeşitli etkinlikler düzenlenmektedir.

Ayrıca, kuruluşundan bu yana para karşılığı forma reklamı almayan İspanyol kulübü Barcelona; Qatar Foundation ile 2010'da, Qatar Airways ile 2013'te yıllık 30 milyon dolara sponsorluk anlaşmasına varmıştır.

Tarım:

Tamamı devlete ait olan ekilebilir alanları toplam yüzölçümünün %0.7'sine tekabül eden Katar'da tarım sektörünün ülke GSYİH'ı içindeki payı %0.1'in altındadır ve sektörde, iklimin elverişsizliği ve su kaynaklarının yetersizliği nedeniyle büyüme kaydedilememektedir.

Ülkenin tarım üretimi bazı sebzeler ve hurma ile sınırlı olup, gıda ihtiyacının hemen hemen tamamı ithalat yoluyla karşılanmaktadır. Devlet teşvikleri Katarlılar'ın bu sektöre yatırım yapmasını istenen düzeyde sağlayamamıştır. Dolayısıyla tarımdaki işgücünün neredeyse tamamı yabancılardan oluşmaktadır. Tarım sektöründe istihdam edilen kişi sayısı toplam nüfusun yaklaşık %2'sine tekabül eden 16.000 kişi civarındadır.

Gıda güvenliğinin öncelikli konular arasında yer aldığı Katar'da 2011 yılında kurulan Katar Ulusal Gıda Güvenliği Programı (Qatar National Food Security Programme, QNFSP) tarafından, ülkenin 2013 yılı itibariyle gıda ihtiyacının %70'ini karşılamak üzere "tarım, su, yenilenebilir enerji, gıda yönetimi" olmak üzere dört ana sektör belirlenmiştir.

Tarım Sektöründe Olası Türkiye-Katar İşbirliği

- Birleşme ve Satınalma: Türkiye'deki işlenmiş gıda üretimi yapan potansiyel şirketlere yatırımlar
- Ortak Girişim: Yerel Türk şirketleri ile Türkiye'de ortak yatırımlar
- Yeni Yatırımlar: Gıda sektöründe yeni projelere yatırımlar
- Üçüncü Ülkelerde İşbirliği: Gıda sektöründe Türkiye'nin know-how ve tecrübelerini kullanarak, Katarlı yatırımcılar ile birlikte yüksek büyüme gösteren ülkelere yatırımlar

Turizm:

Katar ekonomik çeşitlendirme politikaları kapsamında turizm alanında da önemli adımlar atmaktadır. 2010 yılı sonuna kadar yaklaşık 15 milyar dolarlık yatırım gerçekleştiren Katar, Arabistan Yarımadası'nda bir kültür merkezi haline gelmeyi öngörmektedir. Katar 2006 Asya Oyunları'nın ev sahipliğini üstlenmek için önemli yatırımlar gerçekleştirmiş ve spor alanında önemli tesisleri tamamlamıştır. Katar'ın 2016 Olimpiyatlarını üstlenmek için yaptığı başvuru başarısız olmuş ancak ülke 2011 Asya Kupası'nın ve 2022 Dünya Kupası'nın ev sahipliğini üstlenmiştir.

İslam Eserleri Müzesi'nin tamamlanması, otantik Souq Waqif'in restorasyonu gibi çalışmalar, Doha'nın bir kültür ve turizm merkezi haline gelmesini, Qatar Airways'in yatırımları ve Yeni Doha Uluslararası Havalimanı ise, ülkenin dünyanın önde gelen transit merkezlerinden biri haline gelmesini amaçlamaktadır.

Katar Turizm ve Fuarlar İdaresi'nin stratejik planı, Katar'da iş ve kongre turizmini geliştirmektir. Bu amaçla, her ne kadar 2009 yılında çalışmaları durdurulmuş olsa da, projelendirilen Doha Yeni Fuar Merkezi'nde 50.000 m²'lik bir fuar alanının yanı sıra, çeşitli restoranlar ve bir oteli içeren 112 katlı bir kule buluncaktır. Ayrıca Education City içerisinde 2.500 kişilik bir auditorium ve 500 kişilik bir tiyatro bulunduran Convention Center'in inşaatı da sürdürülmektedir.

Önceden de belirtildiği gibi Katar güçlü ekonomik yapısını, düşük nüfusuna rağmen ülkenin tanıtılmasında ve uluslararası arenada ayrı bir yer kazanması doğrultusunda kullanmaya çalışmaktadır. Bu bağlamda Katar'ın bir "paket tatili" mekanı olmasından ziyade "kaliteli turizm" anlayışını sergilediği değerlendirilmektedir. Bu anlayışa örnek olarak Katar Milli Kütüphanesi, İslami Sanatlar Müzesi, lüks North Beach tatil merkezi gibi kültürel ve sportif alanların da önemsendiği yeni projeler gösterilebilir.

Katar'da yatak kapasitesinin çoğunluğu 5 ve 4 yıldızlı otellerde olmak üzere yaklaşık 7.500 civarındadır. Söz konusu yatak kapasitesinin 2016 yılında ise 80.000'e ulaştırılması öngörülmektedir. Ülkedeki Ulusal Müzenin ve diğer müzelerin yenilenmesi, yeni bir Kültür Köyü'nün inşasını da önümüzdeki 5 yılda turizm sektöründe hayata geçirilecek diğer başlıca projeler arasında yer almaktadır.

Katar yabancı sermaye mevzuatı, yabancı yatırımcıların yapacakları turizm yatırımlarına %100 oranında sahip olmalarına imkan tanımaktadır. Diğer taraftan, turizm yatırımlarına devlet tarafından çeşitli teşvikler uygulanmaktadır.

2022 FIFA Dünya Kupası'nın Katar'da yapılacak olması mevcut projelerin tamamlanmasını ve yeni yatırımlar için projelerin açıklanmasını beraberinde getirmiştir. Bu çerçevede hükümet 2010-2013 yılları arasındaki turizm yatırımları için 20 milyar dolar tahsis etmiştir. 9 tane açık hava stadyumu yapımı ve varolan 1 tane stadyumun geliştirilmesi için 3 milyar dolarlık tahsis edilmiştir. Dünya Kupası açılış ve

final maçları için Lusail Stadyumu seçilmiş ve bu stadyumun 2019 yılına kadar kapasitesinin 86.000'e çıkarılması öngörülmektedir.

Katar Turizm Sektörünün 2030 Hedefleri

Kategori	2012	2030
Turist (milyon)	1.2	6.7-7.4
Otel Oda Sayısı	13,407	56.100-62.000
Doğrudan GSYİH Katkısı (%)	0.8	3.1
Turizm İşleri (bin)	25	127
KİK Harici Ziyaretçiler	30	64
İş Nedeniyle Ziyaret Edenler	73	36
Turistik Amaçla Ziyaret Edenler	27	64

Kaynak: Oxford Business Group The Report Qatar 2014

2015 yılının Türkiye-Katar Karşılıklı Kültür Yılı ilan edilmesiyle Katar tarafından Türkiye'de gerçekleştirilen ilk etkinlik olan "Katar Çağdaş Sanatı"na ait 22 Katarlı sanatçının 46 eseri 26 Mayıs-26 Haziran 2015 tarihleri arasında Ankara Cer Modern Sanat Merkezi'nde sergilenmektedir.

KÖRFEZ İŞBİRLİĞİ KONSEYİ

Uzun adı Körfez Arap Ülkeleri İşbirliği Konseyi (Cooperation Council for the Arab States of the Gulf) olan KİK, 1981 yılında Birleşik Arap Emirlikleri, Bahreyn, Suudi Arabistan, Umman, Katar ve Kuveyt arasında her konuda işbirliğini artırmak ve birlik sağlamak amacıyla kurulmuştur.

İran – Irak savaşı nedeniyle işbirliği amaçlı olarak 1981 yılında kurulan Körfez İşbirliği Konseyi daha sonra çalışmalarının kapsamını genişletmiş ve Körfez ülkeleri arasında gümrük duvarlarının kaldırılarak ürünlerin, hizmetin ve sermayenin serbest dolaşımına imkân veren bir sistemin kurulmasını hedeflemiştir.

Körfez İşbirliği Konseyi (KİK) üyesi 6 ülke arasında 1 Ocak 2003 itibariyle Gümrük Birliği yürürlüğe girmiştir. 20–21 Aralık tarihlerinde Katar/Doha'da yapılan örgütün 23. yıllık zirvesinde, bir önceki yıl yapılan zirvede kesinleşen Gümrük Birliği kararları 2003 yılı itibariyle uygulamaya konulmuştur.

Gümrük Birliği uygulaması ile örgüt bir ekonomik blok olarak gücünü artırmayı da hedeflemektedir. Bu kararın alınmasında, Avrupa Birliğinin bölge ülkelerinin

serbest ticaret anlaşması taleplerine karşılık olarak, öncelikle böyle bir oluşum yönünde baskı yapmasının da etkili olduğu anlaşılmaktadır.

Gümrük Birliği uygulaması ile bu 6 ülke, istisnalar dışındaki mallar için, diğer ülkelere %5 gümrük vergisi uygulayacaktır. Bahreyn, Umman ve Suudi Arabistan zaten bir süredir %5 gümrük vergisi uygulamakta idi. Kuveyt, Katar ve BAE'de ise bu uygulama öncesinde gümrük vergisi %4 iken uygulama sonrası %5'e çıkmıştır.

KİK ortak bir para birimi konusunda da çalışmalarını sürdürmektedir. Kuveyt, Suudi Arabistan, Bahreyn ve Katar 2009 yılının Aralık ayında Mali Konseyin kurulduğunu açıklamıştır.

KATAR'DA YATIRIM ORTAMI⁶

Katar Yabancı Sermaye Mevzuatı:

Katar'da yabancı yatırımcıların pazara girişlerini düzenleyen mevzuat 2000 yılı Ekim ayında çıkarılan 13 sayılı Yabancı Sermaye Kanunu'dur (Participation of Non-Qatari Capital Law).

Söz konusu Kanunun yanısıra, bir teknoloji serbest bölgesi olarak Katar Bilim ve Teknoloji Parkı'nın kurulmasını öngören 36 sayılı Kanun (2004), bir finans serbest bölgesi olarak Katar Finans Merkezi'nin kurulmasını öngören 7 sayılı Kanun (2005) ve 27 sayılı yeni Ticaret Kanunu (2006), sözkonusu yabancı sermaye mevzuatının diğer halkalarını oluşturmaktadır.

Katar ayrıca, Ekonomi ve Ticaret Bakanlığına bağlı olarak faaliyet gösteren Yatırım Geliştirme Dairesi ile ülkede yatırım yapmak isteyen yabancı yatırımcılar için kapsamlı bir destek sağlamaktadır.

Kısaca özetlemek gerekirse, Katar yabancı sermaye mevzuatı, yabancı yatırımcılara kambiyo kontrolü olmaksızın döviz transferi imkanı sağlamakta, bu ülkede özellikle imalat sektöründe yapılacak yatırımlarda ucuz enerji, arazi tahsisi, projede kullanılan makine ve ekipman ithalatında gümrük vergisi istisnası gibi teşvikler sunmaktadır.

Diğer taraftan, ülkede gelir vergisi sistemi bulunmadığından çalışanların kazançlarından kesinti yapılmamaktadır. Ayrıca, kurulan firmaya, Hükümetin kabulüne bağlı olarak, 10 yıllık bir kurumlar vergisi istisnası da uygulanmaktadır.

1997 yılında kurulan Katar Kalkınma Bankası (www.qdb.com.qa) da özel sektör firmalarına uygun faizli kredi imkanları sunmaktadır.

Yabancı Sermayeye Yönelik Kısıtlamalar:

13 sayılı Yabancı Sermaye Kanunu'nun (2000-Participation of Non-Qatari Capital Law) 2. maddesinde yabancı yatırımcıların, ekonominin her sektöründe bir veya daha fazla sayıda Katarlı ortakla birlikte şirket kurabilecekleri, ancak sözkonusu şirketlerde yabancı sermaye oranının %49'dan fazla olamayacağı hususuna yer verilmekte, ayrıca yabancı sermayenin, gayrimenkul, bankacılık, sigortacılık, ticari

⁶ T.C. Doha Ticaret Müşavirliği Raporu'ndan alıntıdır.

acentalık alanlarında yatırım yapması yasaklanmakta ve gayrimenkul alımı engellenmektedir. (Yabancıların çeşitli tahsisli alanlardaki gayrimenkullerin sınırlı süre için intifa hakkını edinebilmelerine ilişkin yasa 2004'te çıkarılmıştır.)

Bununla birlikte, yine aynı maddede,

- tarım, sanayi, sağlık, eğitim, turizm sektörlerinde yapılacak yatırımlarda,
- ülkenin kalkınma politikalarına uygun bir biçimde enerji, maden ve diğer doğal kaynakların geliştirilmesi ve işletilmesine ilişkin yatırımlarda,
- yeni bir ürün ya da modern teknoloji geliştirecek ve bilgi teknolojileri projelerine ilişkin yatırımlarda

Ekonomi ve Ticaret Bakanı'nın yabancı yatırımcılara uygulanan %49'luk kısıtlamaya istisna getirebileceği ve %100 yabancı sermayeli yatırımlara izin verebileceği hususu yer almaktadır.

Yatırım Ortamına İlişkin Fırsatlar ve Muafiyetler:

Katar Devleti, yabancı yatırımcılar için çeşitli olanaklar sağlamaktadır;

- Sanayi bölgelerinde makul kira oranlarıyla uzun dönem sanayi projeleri için arazi tahsislerinin sağlanması,
- Lisanslı endüstriyel projelere Katar Kalkınma Bankası ve diğer finans kuruluşlarından kredi imkanları,
- Seçilen yatırım projeleri için yatırımcılara danışmanlık ve mevcut bilgi veri ile yardım sağlanması,
- Projeler için enerji, yakıt, su ve doğal gazda rekabetçi fiyat imkanları,
- Rekabetçi iş gücü maliyetleri,
- İhracatta sıfır vergi,
- Bireyler üzerinde sıfır gelir vergisi,
- Vergi sistemi içerisinde KDV ve ÖTV gibi dolaylı vergilerin bulunmaması,
- Sosyal güvenlik primi yükünün sistemde bulunmaması,
- Döviz ve yurtdışı kar transferi üzerinde herhangi bir kısıtlamanın bulunmaması,
- Yabancı yatırımcıların yürürlükte olan mevzuata uygun olmak kaydıyla proje kurmak, işletmek veya genişletmek için gereken tüm ihtiyaçların ithal edilebilmesi,
- Tarım, endüstri, sağlık, eğitim, turizm, doğal kaynakların geliştirilmesi ve kullanılması, enerji ve madencilik sektörlerinde yatırım yapan yabancı sermaye yatırım projesinin 10 yıl süreyle Bakanlık onayı ile Kurumlar Vergisinden muaf tutulabilmesi,
- Yabancı yatırım projelerinin gerekli ithal ekipman ve makine ile ilgili gümrük vergisinden muaf tutulabilmesi,

- Sanayi sektöründeki yabancı yatırım projelerinde iç pazarda bulunmayan üretimi için gerekli hammadde ve yarı mamul ürünlerin ithalatında gümrükten vergisinden muaf tutulabilmesi mümkün bulunmaktadır.

Türk Firmalarına Yönelik Potansiyel Yatırım Alanları:

Katar'ın 2030 vizyonu doğrultusunda ekonominin doğalgaz ve petrol gelirlerine bağımlılığını bertaraf etme hedefi çerçevesinde, aşağıda belirtilen sektörlerde yerel yatırımcılarla Katar'da ortak yatırım imkanları bulunmaktadır;

- imalat sanayi
Özellikle
  - yapısal çelik imalatı,
  - polimer bazlı üretim yapılan alt sanayi kolları,
  - alüminyum bazlı alt sanayi kolları
- sağlık sektörü,
- eğitim sektörü,
- yeni bir ürün ya da modern teknoloji geliştirecek yatırımlar,
- bilgi teknolojileri ve yazılım sektörü

KATAR MÜTEAHHİTLİK SEKTÖRÜNDE TÜRK FİRMALARININ YERİ⁷

Pazara girildiği günden 2015 yılı Nisan ayı sonuna kadar Türk müteahhitlik firmaları tarafından Katar'da toplam 118 projede yaklaşık 11.6 milyar ABD Doları tutarında iş üstlenilmiştir. Bu iş hacmi ile Katar, Türk müteahhitlik firmalarının Ortadoğu'da sırasıyla Irak ve Suudi Arabistan'dan sonra en fazla iş üstlenmiş oldukları 3. ülke, dünya genelinde ise 8. ülke konumundadır.

2010–2015/Nisan döneminde Türk müteahhitlik firmalarının Katar'da üstlendikleri proje sayısı ve tutarlarına aşağıdaki tabloda yer verilmektedir:

Türk Müteahhitlik Firmalarının Katar'da Üstlendikleri Proje Tutarları

	Toplam Proje Sayısı	Toplam Proje Bedeli (ABD Doları)
2010	10	561 138 636
2011	14	576 681 749
2012	14	683 514 051
2013	7	349 925 650
2014	3	2 715 124 370
2015 Nisan	1	22 200 000

Kaynak: TMB

⁷ Türkiye Müteahhitler Birliği (TMB) Katar Ülke Raporu'ndan alınmıştır.

Firmalarımız, Katar'da bugüne kadar çok çeşitli altyapı ve üstyapı işleri üstlenmiŐlerdir. Bu iŐler kapsamında; boru hattı gibi çeşitli altyapı projeleri; endüstriyel tesis ve petro-kimya tesisi gibi çeşitli sanayi tesisi projeleri; yol, köprü, tünel, liman ve havaalanı gibi çeşitli ulaşım projeleri; iş merkezi, sosyal-kültürel tesis ve konut gibi çeşitli bina projeleri mevcut bulunmaktadır.

Katar'da İŞ Üstlenmiş Olan Firmalarımız:

- AE ARMA - ELEKTROPANÇ Elektromekanik Sanayi Mühendislik Taahhüt ve Ticaret A.Ő.
- ASTUR İnşaat ve Ticaret A.Ő.
- ATTILA DOĞAN İnşaat ve Tesisat A.Ő.
- DORÇE Prefabrik Yapı ve İnşaat Sanayi Ticaret A.Ő.
- FERNAS İnşaat A.Ő.
- GAMA Taahhüt Şirketleri
- KAYI İnşaat Sanayi ve Ticaret A.Ő.
- MNG Holding A.Ő.
- NUROL İnşaat ve Ticaret A.Ő.
- POLİMEKS İnşaat Taahhüt ve Sanayi Ticaret A.Ő.
- STFA İnşaat Grubu
- TAV Tepe Akfen Yatırım İnşaat ve İŐletme A.Ő.
- TEKFEN İnşaat ve Tesisat A.Ő.
- YÜKSEL İnşaat A.Ő.

Katar'da ÜstlenilmiŐ Bazı Büyük Bedelli Projeler:

- İslam Eserleri Müzesi Projesi
- Al-Reem Binası İnşaatı
- Qatar Convention Center Projesi
- Ras Laffan Rıhtım İnşaatı
- Gabbro Limanı GeniŐletilmesi Projesi
- Kuzey Otoyolu 2. ve 3. Sözleşmeler
- Umm Bab – Mesaieed Ana Boru Hattı Projesi
- Yeni Doha Hava Limanı Terminal Binası Kompleksi ile A, B ve C Kodlu İskele Yapıları Yapım Projesi
- Ras Abu Abboud Yolu Kuzey-Güney Uzantıları Yapım İŞi
- Qatargas LNG Tesisleri
- Mesaieed Limanı İskele ve Rıhtım Onarım İŞi
- Houbara KuŐu YetiŐtirme Tesisleri
- Salwa Yolu Faz 2

Katar Mütcaahhitlik Sektöründe Türk Firmalarının KarŐılaŐtıkları Sorunlar⁸

Firmalarımızın Katar pazarında karŐılaŐtıkları en önemli sorun, ülkenin hızlı büyümesinin getirdiği yüksek enflasyondur. Sürdürülen yoğun alt ve üstyapı

⁸ T.C. Ekonomi Bakanlığı Doha Ticaret Müşavirliği Raporu'ndan alıntıdır.

yatırımları özellikle yapı malzemelerinin fiyatlarının hızla yükselmesine yol açmıştır. Geçtiğimiz dönemde yaşanan hızlı maliyet artışları, genel anlamda Katar’da faaliyet gösteren tüm müteahhitlik firmalarının ortak sıkıntısı haline gelmiştir. Bununla birlikte, son dönemde dünya finans piyasalarında yaşanan kriz, KİK bölgesinde sürdürülen kapsamlı üstyapı projelerini olumsuz etkilemiş, buna bağlı olarak da özellikle inşaat malzemeleri alanında yaşanan talep fazlalığını azaltmıştır. Krizin etkileri tam olarak ortaya çıkmamış olmakla birlikte, Körfezde halihazırda yaşanan yavaşlamanın gerek bölgede, gerek Katar özelinde inşaat malzemeleri fiyatlarının önümüzdeki dönem içerisinde istikrara kavuşmasını sağlayacağı değerlendirilmekle birlikte, orta vadede Katar piyasasındaki yapısal etkenler nedeniyle bu alanda kapsamlı bir iyileşme görülmeyeceği de tahmin edilmektedir. Bu arada, krizle beraber sektörde rekabet daha da artmıştır. Kriz öncesinde, örneğin Katar Petrol Şirketinin açtığı bir ihaleye verilen teklif sayısı 3-4ü geçmezken, kriz sonrasında bu rakam 10 civarına çıkmıştır. Ayrıca, yerli müteahhitlik firmaları, işlerin kendilerine verilmesi konusunda işveren kuruluşlar üzerinde ciddi baskılar uygulamaktadır. Bunun yanısıra, müteahhitlerimizin bu ülkede faaliyet gösteren Teknik Müşavirlik Firmalarıyla iletişimlerinin zayıf olduğu söylenebilir. Bu etkenlerin, yeni işlerin alınmasını olumsuz yönde etkilediğine inanılmaktadır. Geçtiğimiz dönemde, Türk vatandaşlarına bazı şartlar dahilinde hava alanına varışta vize kolaylığı sağlayan bir uygulama hayata geçirilmiştir. Buna karşılık, hala Türk ehliyetlerinin Katar’ makamlarınca kabul görmemesi ve bu nedenle yaşanan gecikmeler, projeler çerçevesinde öngörülemeyen zaman kayıpları yaşanmasına neden olmaktadır.

Diğer taraftan, çalışma hayatına ve şirket kuruluşuna ilişkin mevzuatın sıklıkla değişmesi, ayrıca ihale sisteminin de henüz istenilen düzeyde şeffaf olmaması da müteahhitlerimizin önündeki diğer dolaylı engeller arasındadır.

Katar’ın başta inşaat demiri ve çimento olmak üzere inşaat malzemelerinin çok büyük bir kısmını yurtdışından tedarik etmek zorunda olması, özellikle S. Arabistan ve Hindistanın çimento ihracatını ülke içerisindeki projelerde nedeniyle yasaklamaları fiyat istikrarsızlığına neden olmaktadır. Ayrıca, Katar’ın temel inşaat malzemeleri sektöründeki oligopollerin kırılması konusunda etkin bir çaba göstermemesi, diğer taraftan Doha Limanının düşük kapasitesi nedeniyle yeterli malzeme tedarikine imkan vermemesi de fiyatlar üzerindeki etkenler olarak sıralanabilir. Ardarda başlatılan projeler, işgücü teminini de zaman içerisinde giderek zorlaştırmıştır. Katar’da sürdürülen projelerin en önemli yönlerinden bir tanesini kamu ihalelerinin “sabit fiyatlı” olarak gerçekleştirilmesi oluşturmaktadır. Bu anlamda, müteahhitlik firmaları gerek yüksek fiyat artışlarından dolayı, gerek projelerdeki değişikliklerin fiyatlara yansıtılmaması nedeniyle önemli risklerle karşılaşmışlardır. Ülke şartlarından kaynaklanan zorlukların farkına varan S. Arabistan ve Kuveytin fiyat artışlarına imkan sağlayan daha esnek kontratlar imzalamaya başlamalarına rağmen Katar’ın sabit fiyatlı kontratlarda ısrarı, özellikle enerji sektöründe sürdürülen projelerde çok büyük gecikmelere yol açmıştır.

KARŞILIKLI YATIRIMLAR

Katar Ekonomi ve Ticaret Bakanlığı bünyesinde kurulan Katar Yatırım İdaresi (QIA – [Qatar Investment Authority](#)) ile T.C. Başbakanlık Yatırım ve Destek Ajansı arasında kapsamlı bir işbirliği başlatılmış, bu çerçevede QIA'nın GAP kapsamında olası yatırımları ve potansiyel gayrimenkul yatırımları değerlendirilmeye başlanmıştır. QIA şirketlerinden Barwa ve Qatari Diar Türkiye'de şirket kurma çalışmalarını tamamlamış ve çeşitli arazi alımları gerçekleştirmiş, Al Wesal medya sektöründe bir yatırım yapmış, Hassad Food da tarım ve gıda alanlarında yatırım yapmak amacıyla şirket kuruluşu çalışmalarına başlamıştır. Dönemin Başbakanı Sayın Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'ın Katar Ziyaretinde Katarlı Hassad Food, Türkiye'den Bahçivan Gıda Arasında 500 milyon dolarlık Gıda, Tarım ve Hayvancılık Anlaşması imzalanmıştır.

TÜRKİYE-KATAR DIŞ TİCARETİ

Dünya enerji fiyatlarındaki düşüşe bağlı olarak kamu ihalelerinin dondurulması ve özel sektör gayrimenkul projelerinin durması sonucunda 2008 yılı son çeyreğinde Katar'a yönelik demir-çelik ihracatımız kesilmiştir. Elinde yüksek miktarda stok kalan Katar'ın en büyük ithalatçısı QASCO ithalatı durdurduğu gibi, Mesaieed'deki tesislerini bakıma almış ve 850 çalışanın işine son vermiştir. Kısaca değerlendirmek gerekirse, ihrac ürünlerimizin çeşitliliğinin kısıtlı kalması ve büyük oranda Katar'ın altyapı projelerine paralel olarak talebinin arttığı demir-çelik'te yoğunlaşmış olması, bu ürüne olan talebin aniden kesilmesiyle ihracatımıza doğrudan yansımış bulunmaktadır. 2008 yılında 1.2 milyar dolar olan Türkiye-Katar dış ticaret hacmi, 2009 yılında 375 milyon dolara gerilemiş olsa da T.C. Ekonomi Bakanlığı tarafından 2014-2015 döneminde Öncelikli Ülkelerden birisi olarak belirlenen Katar ile ikili ticaret hacmi son yıllarda inşaat demiri ihracatı nedeniyle hızla artmıştır.

2010-2014 yılları arasında da Türkiye Katar'a yönelik olarak ithalat fazlası vermeye başlamıştır. T.C. Ekonomi Bakanlığı Katar Ülke Profili'nde yer aldığı üzere, küresel krizin yansımalarının devam etmesi, yatırım projelerindeki duraklama ve en önemlisi Katar'a olan ihracatımızın çeşitlendirilememiş olması, ülkemizin Katar'a ihracatındaki düşüşün nedenleri olarak belirtilmiştir.

Türkiye-Katar Dış Ticaret Rakamları (*dolar)

Yıl	İhracat	İthalat	Hacim	Denge
2010	162.549.395	177.045.995	339.595.390	-14.496.600
2011	188.137.525	481.017.900	669.155.425	-292.880.375
2012	257.329.333	466.498.532	723.827.865	-209.169.199
2013	244.077.151	373.923.305	618.000.456	-129.846.154
2014	344.829.789	394.551.959	739.381.748	-49.722.170
2014 ^a	26.732.697	28.029.704	54.762.401	-1.297.007
2015 ^a	134.385.968	109.442.618	243.828.586	24.943.350

a: Ocak-Nisan verileridir.

Kaynak: TÜİK

Katar yalnızca iç üretimi olan belirli mal gruplarında (demir-çelik çubuklar %20, çimento %20 ve üre %30) bir koruma politikası izlemektedir. Çelik ve çimentodaki bu uygulamada fiyatlardaki hızlı artış nedeniyle 2009 yılı sonuna kadar %0 halinde uygulanmıştır. Bunun dışında tütün, tütün mamulleri ve alkollü içkilerde GV %100, müzik aletlerinde %15'dir. Domuz ve ürünleri ile uyuşturucular hariç başka bir yasak bulunmamaktadır. Alkollü içki, silah ve patlayıcılar özel izinle ithal edilmektedir. Fikir ve sanat eserleri sansüre tabidir.

2015 yılının ilk dört ayında Katar'a ihracat 2014 yılının aynı dönemine göre ciddi bir oranda artış göstererek, 26.7 milyon dolardan 134.3 milyon dolara yükselmiştir. Sektörel bir yaklaşımla ihracatımız incelendiğinde; her türlü inşaat malzemeleri, ev tekstil ürünleri ve contract mobilya ürünleri, makarna, zeytinyağı, domates salçası, şekerli ve çikolatalı ürünler, bisküvi, süt ürünleri, doğal taşlar, kuyumculuk ve mücevher ürünleri, porselen, seramik ve cam ürünleri, beyaz eşya ve oto yan sanayi gibi ürünlerin ihracatımız açısından Katar pazarında önemli bir potansiyel mevcut olduğu değerlendirilmektedir.⁹

Aynı dönem içerisinde Katar'dan ithalatımız da 28 milyon dolardan yaklaşık 110 milyon dolara yükselmiştir. Katar'dan ithalatımızda ise ağırlıklı olarak işlenmemiş alüminyum, kimyasal maddeler, plastik ve plastik mamulleri bulunmaktadır.¹⁰

Katar'ın Dış Ticareti:

Katar dış ticareti uluslararası enerji fiyatlarına bağlı olarak şekillenmektedir. Son yıllarda petrol, doğalgaz, sanayi, altyapı, eğitim ve turizm alanlarında devam eden veya tamamlanmış projelere bağlı olarak ihracat ve ithalatta büyük artış yaşanmıştır.

Ihracat rakamları ve kalemleri incelendiğinde, ekonominin özellikle doğal gaz sektörü üzerinden çeşitlendirilmesi çabalarının gerçekleşmeye başladığı gözlemlenebilir. Doğalgaz, kimyasal çeşitleri, demir ve çelik sektörlerinde dikkat çekici ihracat artışları gözlemlenmiştir.

Coğrafi ve iklimsel şartlar, nüfusun azlığı, sürdürülen hızlı yatırım programı ve hızla artan gelirler ithalatı zorunlu kılmaktadır. Dolayısıyla Katar ithalatı kolaylaştırıcı ve liberal bir dış ticaret politikası izlemektedir. Katar'ın da üyesi bulunduğu KİK Gümrük Birliği çerçevesinde temel gıda mamulleri ve canlı sebze ve meyvede GV oranı %0, diğer ürünlerde CIF% 5'tir. Gümrük Birliği çerçevesinde ithalat mevzuatı da oldukça rahattır.

T.C. Doha Ticaret Müşavirliği'nin raporunda, Katar'ın 2013 yılında 137 milyar dolar olan ihracatının 2014 yılında yaklaşık 119 milyar dolara gerilediğine ve 2013 yılında 32 milyar dolar civarında seyreden ithalatının ise 38 milyar dolara ulaştığına yer verilmiştir. Katar'ın en önemli ihracat ortakları ise Japonya, Güney Kore, Singapur ve Hindistan iken; ithalat ortakları ise ABD, Japonya, Çin ve Almanya'dır.

⁹ T.C. Ekonomi Bakanlığı Katar Ülke Profili

¹⁰ T.C. Ekonomi Bakanlığı Katar Ülke Profili

ANLAŞMA VE PROTOKOLLER

Çifte Vergilendirmeyi önleme anlaşması 11.2.2008 itibariyle yürürlüğe konmuş, ve vergiler açısından uygulama 1.1.2009 tarihinde başlamıştır. Anlaşma metni için lütfen [burayı tıklayınız](#).

Yatırımların Karşılıklı Korunması ve Teşviki Anlaşması 2001 yılında imzalanmış ve 2008 yılı içerisinde yürürlüğe girmiştir. Anlaşma metni için lütfen [burayı tıklayınız](#).

Anlaşmanın Adı	İmza Tarihi
Ekonomik ve Teknik İşbirliği Anlaşması	11 Mart 1985
Hava Ulaştırması Anlaşması	3 Mayıs 1990
Yatırımların Karşılıklı Korunması ve Teşviki Anlaşması	25 Aralık 2001
Çifte Vergilendirme Önleme Anlaşması	25 Aralık 2001

TÜRKİYE-KATAR İŞ KONSEYİ HAKKINDA

2006 yılında “Qatari Businessmen Association” ile imzalanan anlaşma ile DEİK çatısı altında kurulan Türkiye-Katar İş Konseyi’nin hedefi, iki ülke arasındaki ticaret hacminin geliştirilmesinin yanısıra Türkiye ile Katar arasında karşılıklı iş ve yatırım olanaklarını araştırmak ve geliştirmektir. Söz konusu hedef doğrultusunda, Türk ve Katar iş aleminin çeşitli platformlarda biraraya gelmelerinin sağlanması ile iş potansiyeli olan alanlarda karşılıklı bilgi akışının oluşturulması Türkiye-Katar İş Konseyi’nin öncelikli amacı olarak belirlenmiştir. Türkiye-Katar İş Konseyi Katar’dan Türkiye’ye yatırım çekilmesi ve Türk ekonomisinin Katar’da tanıtımına katkıda bulunulması amacıyla çalışmalarını sürdürmektedir.

Katar Hükümeti tarafından büyümeyi sürdürülebilir kılmak ve vatandaşları için yüksek standart sağlamak amacıyla hazırlanan Katar Ulusal Vizyonu (Qatar National Vision) 2030 doğrultusunda; 12 Ocak 2015 tarihinde Türkiye-Katar İş Konseyi bünyesinde “inşaat, savunma ve havacılık, finans, tarım, hizmetler (sağlık turizmi ve eğitim), spor ekonomisi, ambalaj ve alüminyum bazlı alt sanayi ve perakende ve franchise” çalışma gruplarının oluşturulması uygun görülmüş ve üyelerimizin İş Konseyimizin faaliyetlerinde daha etkin bir şekilde söz sahibi olması amaçlanmıştır.

Türk Kanadı Başkanlığını Sayın Mithat Yenigün’ün yürüttüğü İş Konseyi’nin Karşı Kanat Kurulu Şu Katar İşadamları Derneği ve Başkanı Issa Abdul Salam Abu Issa’dır.

İş Konseyi Eylül 2014 itibariyle DEİK’in yeniden yapılandırılması çerçevesinde, Türkiye-Katar İş Konseyi adı altında çalışmalarını yürütmektedir.

TÜRKİYE-KATAR İŞ KONSEYİ FAALİYETLERİ

Toplantı Adı	Toplantı Tarihi	Toplantı Yeri
Türkiye - Katar İŞ Konseyi I. Ortak Toplantısı	14 Mart 2013	İstanbul
Türkiye - Katar 5.Dönem KEK Hazırlık Toplantısına Katılım	3 Ocak 2014	Ankara
İŞ Konseyi Yürütme Kurulu Heyeti'nin Maliye Bakanı Mehmet Şimşek'i Ziyareti	21 Şubat 2014	Ankara
Katar Ekonomi ve Ticaret Bakanı Sheikh Ahmed Bin Jasim Muhammed Al Thani Onuruna Düzenlenen Çalıma Yemeği	25 Şubat 2014	Ankara
İŞ Konseyi'nin Katar'ın Ankara Büyükelçisi'ni Ziyareti	28 Şubat 2014	Ankara
Ekonomi Bakanı Nihat Zeybekci'nin Katar Ziyaretine Katılım ve Türkiye - Katar İŞ Konseyi Ortak Yürütme Kurulu Toplantısına Katılım	19-21 Nisan 2014	Doha
Katar'ın Ankara Büyükelçisi'ni ile Toplantı	26 Mayıs 2014	Ankara
İŞ Konseyi Yürütme Kurulu Heyeti'nin Katar'ın İstanbul Başkonsolosu'nu Ziyareti	8 Aralık 2014	İstanbul
İŞ Konseyi Yürütme Kurulu Heyeti'nin Katar'ın Ankara Büyükelçisi'ni Ziyareti	12 Aralık 2014	Ankara

FAYDALI ADRESLER

T.C. Doha Büyükelçiliği

Adres : Al Katifiya Zone 66 Al Rabwa Street 310 Diplomatic Area Dafna Doha-Qatar P.O. Box: 1977
Telefon : 00974 400 974 4495 1300
Faks : 00974 44 95 13 20
E-posta : embassy.doha@mfa.gov.tr

T.C. Doha Ticaret Müşavirliği

Adres : Turkish Embassy Office of the Commercial Counsellor Al Khalifiya Zone 66, al Rabwa Street, Diplomatic Area, P.O.BOX 1977, Doha State of Qatar
Telefon : 00974 44342130
Faks : 00974 44342128
E-posta : doha@ekonomi.gov.tr

Turkish Businessmen Association-Qatar (TBA-Qatar)

Adres : P.O.Box: 37388, Doha, Qatar
Telefon : 00974 44431878
Faks : 00974 4443 5634
www.tbaqatar.com

Katar'da Faaliyet Gösteren Hukuk Büroları¹¹

Katar'da faaliyet göstermek isteyen firmaların, bu ülke mevzuatına hakim bir hukuk bürosundan destek almalarında büyük yarar bulunmaktadır. Bu çerçevede, bazı hukuk firmalarının irtibat bilgileri aşağıda yer almaktadır.

- **Al Tamimi & Co. (Law Office of Adv. Mohammed Al-Marri)**
PO Box 23443, Doha, State of Qatar
Tel: (974) 4457-2777
Faks: (974) 4436-0921
www.tamimi.com
- **Al-Kaabi Law Firm**
P.O. Box 16729, Doha, State of Qatar
Tel: (974) 4443-6222
Faks: (974) 4443-6777
www.alkaabilawfirm.com
- **Abdullah Al- Motawa Law Office**
Muhammad Wais
Mobile: +974 6671 9128
E-Mail: mehmetwais@gmail.com
www.almotawalaw.com

¹¹ T.C. Ekonomi Bakanlığı Doha Ticaret Müşavirliği Raporu'ndan alınmıştır.

- **Arab Law Bureau**
P.O. Box 22301, Doha, State of Qatar
Tel: (974) 4494-5528
Faks: (974) 4494-5588
- **Behzad Law Office**
P.O. Box 869, Doha, State of Qatar
Tel: (974) 4466 -0333
Faks: (974) 4466-4888
www.behzadlawoffice.com
- **Law Office of Abdul Rab Al-Malki**
P.O. Box 1850, Doha, State of Qatar
Tel: (974) 4442-4856
Faks: (974) 4443-4336
- **Law Office of Abdulla Al-Khulaifi & Ali Abdulla Jaffar**
P.O. Box 22034, Doha, State of Qatar
Tel: (974) 4441-7885
Faks: (974) 4441-8170
- **Law Office of Ali bin Nasser Al-Naimi**
P.O. Box 2457, Doha, State of Qatar
Tel: (974) 4443-2959; 4443-2747
Faks: (974) 4443-2595
- **Law Office of Dr. Najeeb bin Mohamed Ahmed Al-Nuaimi**
P.O. Box 9952, Doha, State of Qatar
Tel: (974) 4431-1124
Faks: (974) 4431-1128
- **Law Office of Khalid bin Mohammed Al-Attiya**
P.O. Box 9228, Doha, State of Qatar
Tel: (974) 4436-4447
Faks: (974) 4436-4449
- **Gebran Majdalany**
P.O. Box 4004, Doha, State of Qatar
Tel: (974) 4435-8286
Faks: (974) 4441-7817
- **Law Office of Majed Nasser Al-Badr**
P.O. Box 17197, Doha, State of Qatar
Tel: (974) 4444-9596
Faks: (974) 4437-0814
- **Patton Boggs Attorneys At Law**
P.O. Box 22632, Doha, State of Qatar
Tel: (974) 4447-8300
Faks: (974) 4447-8311
www.pattonboggs.com
- **Riad Rouhani and Partners**
P.O. Box 8747, Doha, State of Qatar
Tel: (974) 4442-5815; 4444-3660; 4442-2106
Faks: (974) 4444-1428

- **Law Office of Sayel Daher**
P.O. Box 5684, Doha, State of Qatar
Tel: (974) 4441-5080; 4441-5081
Faks: (974) 4444-3930
- **Simmons & Simmons**
5th Floor Al Mirqab Tower, Al Corniche Street
P.O. Box 23540 Doha, State of Qatar
Tel: (974) 4483-9466
Faks: (974) 4483-9584
www.simmons-simmons.com
- **Law office of A. Rahman Mohamed Al-Jufairi**
C Ring Road P.O. Box 425, Doha, State of Qatar
Tel: (974) 4466-5775; 4431-0002
Faks: (974) 4436-7557; 4432-1694
- **Law Office of Muna Yousef Al Mutawa**
PO Box 24022, Doha, State of Qatar
Tel: (974) 4444-4749
Faks: (974) 4444-4750
- **Law Office of Noora Sarhan**
PO Box 6790, Doha, State of Qatar
Tel: (974) 4444-3206; 4444-3230
Faks: (974) 4444-3207

Katar'da İhale Açan Kamu Kurumları¹²

- [Ashghal – Bayındırlık İşleri İdaresi](#)
- [Su ve Elektrik İşleri İdaresi \(Qatar General Electricity and Water Corporation Kahramaa\)](#)
- [QP Supply Management - Tenders](#)
- [QAPCO \(Qatar Petrochemical Company Ltd\) Active Tenders](#)
- [QATARGAS \(Qatar Liquefied Gas Co. Ltd\) Tenders](#)
- [RASGAS Tenders](#)
- [Qatar Olympic Committee](#)
- [Qatar Telecom](#)
- [Hamad Medical Corporation](#)
- [Central Tendering Committee](#)

¹² T.C. Ekonomi Bakanlığı Doha Ticaret Müşavirliği Raporu'ndan alıntıdır.

Katar'daki Diğer Kurum ve Kuruluşlar¹³

- [Katar Ticaret ve Sanayi Odası \(Qatar Chamber\)](#)
- [Katar İşadamları Derneği \(Qatari Businessmen Association\)](#)
- **İthalatla İlgili Kuruluşlar**
  - Gümrük ve Liman İdaresi (Customs and Ports Authority)
Adres : P.O. Box 81, Doha, Katar
Tel: (974) 4441 1149 Faks: (974) 4441 4959
  - Standartlar ve Ölçüm Kuruluşu (General Organization for Standards and Metrology)
Adres: P.O. Box 23277, Doha, Katar
Tel: (974) 4440 8651 Faks: (974) 4447 9052
- [Qatar E-Government](#)
- [Ministry of Business and Trade Investment Promotion Department](#)
PO Box 22355 Doha, State of Qatar
Tel: +974 4494 5522
Faks: +974 4493 3054
- [Ministry of Municipality and Urban Planning, Commercial Permits Section](#)
(Ticari İzin Talepleri)
PO Box 44556 Doha, State of Qatar
Tel: +974 4433 7577
Faks: +974 4441 1464
- [Ministry of Interior Commercial Registration Section](#)
(Ticaret Sicil Numarası)
PO Box 2433 Doha, State of Qatar
Tel: +974 44890249
Faks: +974 44864071
- [Ministry of Energy and Industry Department of Industrial Development](#)
(Sanayi Projeleri İzinleri)
PO Box 2599 Doha, State of Qatar
Tel: +974 4484 6444
Faks: +974 4483 2024
- [Supreme Council of Environment and Natural Reserves Section](#)
(Sanayi Projeleri için İzin)
PO Box 7634 Doha, State of Qatar
Tel: +974 4443 7171
Faks: +974 4441 5246
- [Urban Planning and Development Authority Engineering Acceptance Committee](#)
(Müşavirlik Büroları İzinleri)
PO Box 22423 Doha, State of Qatar
Tel: +974 4495 5555
Faks: +974 4495 5594

¹³ T.C. Ekonomi Bakanlığı Doha Ticaret Müşavirliği Raporu'ndan alınmıştır.

- **Qatar Tourism Authority Licensing Department**
(Turizm Firmaları İzinleri)
PO Box 24624 Doha, State of Qatar
Tel: +974 4462 8555
Faks: +974 4462 8500
- **National Health Authority Department of Medical Licensing**
(Sağlık Projeleri İzinleri)
PO Box 42 Doha, State of Qatar
Tel: +974 4447 3111
Faks: +974 4432 1592
- **Ministry of Education Department of Private Education**
(Okul İzinleri)
PO Box 80 Doha, State of Qatar
Tel: +974 4494 1184
Faks: +974 4494 1164
- **Supreme Education Council Higher Education Institute Department**
(Yüksek Öğretim İzinleri)
PO Box 35111 Doha, State of Qatar
Tel: +974 4455 9555
Faks: +974 4465 9444

Dış Ekonomik İlişkiler Kurulu

TOBB Plaza Harman Sokak No:10 Kat:5 34394 Gültepe Levent İstanbul
Telefon: 0 212 339 50 00 (pbx) Faks: 0 212 270 30 92
info@deik.org.tr www.deik.org.tr

Yönetim Kurulu Başkanı:	Ömer Cihad Vardan
Genel Sekreter:	Mustafa Mente
Bölge Koordinatörü:	Suzan Cailliau
İş Konseyi Koordinatörü:	Akın Dıblan
İş Konseyi Koordinatör Yardımcısı:	Efvani Aybike Koç